

DRAUGAS

PERIODICALS
October 12, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIO - OCTOBER 12, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-11-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 196
Kaina 75 c.

Šiame numeryje:

Bicūlyste

Kaip gyventi, kad nesuklyptumėte. Inkstu akmenų tvarkymas.
2 psl.

Audros — ne tik Floridoje. Kas lemia rinkimų rezultatus.
3 psl.

Šv. Petro lietuvių bažnyčios jubiliejus.
4 psl.

Sveika, Amerika. Tarp mūsų kalbant.
5 psl.

Kitu žvilgsniu į lietuvišką švietimą.
6 psl.

ČLM lankėsi animatorius. „Seklyčioje“ kalbėta apie išvyką į Lietuvą.
8 psl.

Sportas

* Savaitgalį Šveicarijoje vykusiose tradicinio karatėdo planetos pirmenybėse dalyvavo daugiau nei 400 sportininkų iš viso pasaulio. Sidabro medalį fuku-go rungtyje šiame čempionate atiteko Rytui Bulevičiui. Ši rungtis ypatinga tuo, kad sportininkai privalo kovoti ir kata, ir kumitė rungtyse.

* Lenkijoje vykusiam atvirajame šios šalies graikų-romėnų jaunių imtynių turnyre svorio kategorijoje iki 85 kg visus varžovus nugalėjo bei pirmąją vietą užėmė trenerio Vido Paleckio auklėtinis kaunietis Aldas Lukošaitis. Varžybų organizatorių sprendimu, lietuvis buvo pripažintas geriausiu turnyro imtynininku bei apdovanotas specialiu prizu.

* Aštuoniolikmetė Lina Stančiūtė JAV pasibaigusio ITF serijos tarptautinio moterų teniso turnyro vienetų varžybų finale 3:6, 6:3, 7:5 įveikė 347-ąją pasaulio raketę lenkę Karoliną Kosinską. Tai antrasis Lietuvos tenisininkės laimėtas ITF serijos turnyras. Pernai ji tapo varžybų Italijoje nugalėtoja. Be pagrindinio prizo, L. Stančiūtei atiteko 3,000 dolerių čekis bei 25 įskaitiniai WTA klasifikacijos taškai.

Naujausios žinios

* Seimui teikiama svarstyti STT vadovo kandidatūra.
* Prezidentūra mato „pustrečio“ scenarijų po rinkimų.

* Lietuva šįs tris inžinierius irakiečių karininkams mokytis.

* A. Paulauskas nesivėš ir naujojo Seimo pirmininkus.

Valiutų santykis

1 USD — 2.799 LT

1 EUR — 3.452 LT

Lietuvoje pirmą kartą sustabdyta politinė švytuoklė

Seimo rinkimus laimėjo populistai ir kairieji

Vilnius, spalio 11 d. (BNS/ELTA) — Lietuvoje pirmą kartą per rinkimus pavyko sustabdyti politinės švytuoklės judėjimą iš kairės į dešinę.

Tai pirmadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje sakė Seimo pirmininkas, Naujosios sąjungos vadovas Artūras Paulauskas, komentuodamas sekmadienį vykusius Seimo rinkimų rezultatus.

Preliminariais Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, daugiamandatėje apygardoje sekmadienį ruso milijonieriaus Viktoro Uspaskicho vadovaujama Darbo partija iškovojo 22 Seimo nario mandatus (28.60 proc. rinkėjų balsų), antrąją vietą likęs Lietuvos socialdemokratų partijos ir Naujosios sąjungos (socialliberalų) susivienijimas daugiamandatėje apygardoje turėtų gauti 16 mandatų (20.66 proc.), trečiojoje vietoje esanti Tėvynės sąjunga — 11 (14.58).

Nuo prezidento pareigų per apkalta nušalinto Rolando Pakso susivienijimui „Už tvarką ir teisingumą“ turėtų atitekti 9 mandatai, Liberalų ir centro sąjungai — 7, Kazimiro Prunskienės vadovaujamai Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungai — 5.

Kitos partijos nesurinko 5 proc. rinkėjų balsų ir daugiamandates apygardas mandatų dalybose nedalyvavo.

Viktoro Uspaskicho svajonė tapti Lietuvos ministru pirmininku netrukus gali tapti realybe. Valdis Kopūstas (ELTA) nuotr.

Populistine Darbo partija dar turi galimybę po antrojo rinkimų rato iškovoti daugumą vietų Seime, jeigu vienmandatės rinkimų apygardose laimėtų visi

Nukelta į 7 psl.

A. Brazauskas ir A. Paulauskas tikisi formuoti valdančiąją daugumą

Vilnius, spalio 11 d. (ELTA) — Antrą vietą Seimo rinkimuose užėmęs Algirdas Brazauskas ir Artūras Paulauskas susivienijimui „Už darbą Lietuvai“ tikisi būti „centru, apie kurį suksis visos politinės gyvenimo Seime“ ir formuoti valdančiąją daugumą.

Tokias mintis išdėstė Naujosios sąjungos vadovas Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas ir vienas socialdemokratų vadovų, Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Česlovas Juršėnas neatmetė galimybės tartis ir su dešiniosiomis partijomis.

„Kai kurios dešinėsios partijos rinkimų kampaniją taip varė į kairę, net atrodė, kad mes stumiami į dešinę. Kokia bus problema su jais susitarti, jeigu jie nuširdžiai skelbia kairiasias mintis ir ryšis jas įgyvendinti?“, svarstė Č. Juršėnas.

A. Paulausko teigimu, nesulaukus antrojo rinkimų rato rezultatų būtų sudėtinga konkrečiai kalbėti apie galimus susivienijimus, tačiau jis užtikrina, kad jie įmanomi tik programiniu pagrindu.

„Norime telkti ir susivienijimą tas politines jėgas, kurios pripažįsta tas pačias vertybes, kurios sutinka su mūsų programinėmis nuostatomis, tai yra socialinė gerovė, ekonomikos plėtra, stabilumas, reformų testinimas, ne grovimas, o vystymosi kelias“, dėstė A. Paulauskas, nurodymas šiuos pagrindinius reikalavimus politiniams partneriams.

„Jeigu kartais dešinėsios partijos prisidėtų prie tokios programos vykdymo, prašau, mes maloniai susitarsime“, sakė A. Paulauskas.

K. Prunskienės „valstiečiai“ tikisi patekti į valdžią

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Kazimiro Prunskienės vadovaujama Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga (VNDPS) Seime tikisi priklausyti valdančiajai daugumai, nors jos sąrašas liko tik šeštas tarp tų, kurie įveikė privalomą barjerą į Seimą daugiamandatėje apylinkėje.

Spaudos konferencijoje K. Prunskienė apžvelgė rezultatus bei svarstė apie savo partijos vietą naujajame Seime.

„Mes manome, kad dauguma turėtų būti formuojama dalyvaujant socialdemokratams, o mes esame jiems kaip artimiausi partneriai. Tokiu būdu ta linija, kurią mes galėtume formuoti kaip centro kairių susivienijimą, galėtų būti įtvirtinta“, dėstė K. Prunskienė.

Parlamentarė tikina jau susitikusi su Lietuvos socialdemokratų partijos vicepirminin-

Kazimira Prunskienė Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

ku Česlovas Juršėnas, kuris, anot jos, „teigia, kad mes esame priimtinausi partneriai — tiek pagal partijos programą, tiek pagal kandidatų sugebėjimus“.

Seimą veržėsi radikalai liko už borto

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Naujajame Seime nebus radikaliosios Lietuvos laisvės sąjungos (LLS) vadovo Vytauto Šustausko ir kitų šios partijos aktyvistų, taip pat radikalų vadovų Visvaldo Mažono bei nacionalistinio Mindaugo Murzų.

Vienmandatės apygardose pralaimėjo ir dauguma už šiuos rinkimus Konstitucijos pažeidimus nuo prezidento pareigų nušalinto Rolando Pakso bendražygių.

Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, „ubagu“ žygius pagarsėjęs šios kadencijos Seimo narys V. Šustauskas traukėsi iš Seimo, o Vytautas Šustauskas traukėsi iš Seimo, o Vytautas Šustauskas traukėsi iš Seimo, o Vytautas Šustauskas traukėsi iš Seimo.

Savo sąrašą daugiamandatėje apygardoje kėlus Lietuvos laisvės sąjunga (LLS) surinko 0.27 proc. balsų ir mandatų dalybose nedalyvavo.

Į Seimą nepateko ir už moksleivio užpuolimą teisiamas Ukmergės radikalas V. Mažonas, kuris Kauno Kalniečių apygardoje liko priešpaskutinis.

Kaune taip pat pralaimėjo ir dabartinio Seimo narys Stanislovas Buškevičius.

Rinkimuose nepasiekė ir nacionalistinės idėjas propaguojančiam M. Murzai. Jis Šiaulių Saulės apygardoje liko penktas.

Socialdemokratų ir Socialliberalų vadovai Algirdas Brazauskas ir Artūras Paulauskas rinkimų naktį leido sosti-nės viešbutyje „Crown Plaza“. Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Liberalcentristai: rinkimai buvo sėkmingi

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Liberalų ir centro sąjungos (LiCS) atstovai teigiamai vertina sekmadienį vykusius Seimo rinkimų rezultatus tiek jų partijai, tiek kitoms dešinės pakraipos politinėms jėgoms bei svarsto apie galimus susivienijimus.

„Reikia pasakyti, kad dešinės politinės partijos pasirodė gerai ir, vertinant rinkėjų aktyvumą, kuris rekordškai žemas, rinkimų rezultatai dešinei politinei pusei, mano manymu, yra tikrai geri“, pirmadienį surengtoje spaudos konferencijoje sakė LiCS pirmininkas Artūras Zuokas. Liberalcentristai po pirmojo rinkimų rato liko penkti pagal gautą balsų skaičių.

Sekmadienį vykusiose rinkimuose daugiamandatėje apygardoje LiCS surinko daugiau kaip 9 proc. rinkėjų balsų ir, išankstiniais Vyriausiosios rinkimų komisijos duomenimis, gavo

7 mandatus. Dar 17 liberalcentristų susirinkę vienmandatės rinkimų apylinkėse antrajame rate.

A. Zuokas pažymėjo, kad Seimo rinkimuose 2000-aisiais Liberalų sąjunga geriausiai pasirodė vienmandatės apygardose.

Liberalcentristų vadovas tikisi, kad antrajame rate vienmandatės apygardose daugiau nei pusė iš 17 partijos narių iškovos mandatus. Jis atkreipė dėmesį, kad Raimundas Šukys Fabijoniškių vienmandatėje apygardoje aplenkė Naujosios sąjungos pirmininką Seimo vadovą Artūrą Paulauską ir abu pateko į antrąjį rinkimų ratą.

A. Zuokas apgailestavo, kad tebėra rinkėjų, kurie „iki šiol ieško laimės, klaidžiodami pažadų ir vilties rūkė, pasirinkdami vis kitus galimus pranašus ir aivarus, kurie galėtų garantuoti geresnį gyvenimą“.

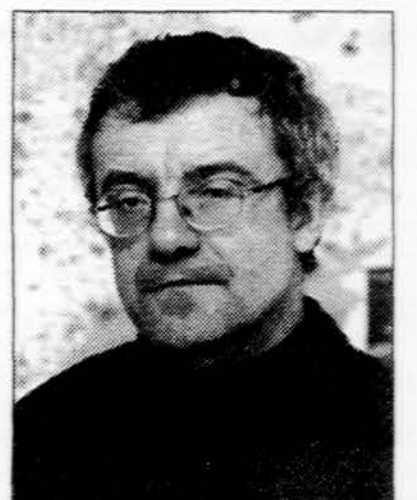
Politologas V. Radžvilas: šalies padėtis nepavydėtina

Vilnius, spalio 11 d. (ELTA) — Lenkijos dienraštis „Rzeczpospolita“ pirmadienio numeryje spausdina interviu su politologu Vytautu Radžvilu, kuriame kalbama apie galimus prieštaringai vertinamą politiką ir verslininko Viktoro Uspaskicho partijos pergalę Lietuvos Seimo rinkimuose padarinius šalies politikai.

Laikraščio korespondento paprašytas pakomentuoti vadinamąjį Kėdainių fenomeną, V. Radžvilas pareiškė: „Kėdainiai ir Kėdainių rajonas yra miniatiūrinis Vladimir Putin Rusijos modelis pačiame Lietuvos viduryje.“

Kėdainių savivaldybės darbe dalyvauja kelios partijos, bet puikiai žinoma, kad šiame mieste visos jos yra priklausomos nuo vieno žmogaus valios. Šioje Lietuvos dalyje taip pat seniai pamiršta apie laisvą žiniasklaidą. Beveik visą ją kontroliuoja tas pats žmogus. Jokia didesnė ar mažesnė problema šiame mieste negali būti išspręsta be šio žmogaus. Visa tai leidžia tvirtinti, kad, nugalėjus Darbo partijai, bus mėginama realizuoti šį modelį visos Lietuvos mastu.“

Dienraščiui pasidomėjus, kokį vaidmenį galėtų suvaidinti provokarietiškas prezidentas Valdas Adamkus, politologas sakė, kad antrai kadencijai išrinktas Lietuvos valstybės vadovas nebūturi tokio autoriteto ir nebėra taip remiamas, kaip prieš penkerius metus.

Vytautas Radžvilas Saulius Venckaus (ELTA) nuotr.

Anot V. Radžvilą, mažai tikėtina, kad prezidentas taps tuo centru, apie kurį galėtų telktis jėgos, siekiančios demokratijos ir tikros Lietuvos nepriklausomybės.

„Blogiausia, kad šiuo metu Lietuvoje apskritai nėra tokio centro. Tad mūsų šalies padėtis yra nepavydėtina“, pažymėjo politologas.

Tuo tarpu Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojas Lauras Bielinis teigė manąs, jog Darbo partijos kandidatai į Seimą, paragavę parlamentinio darbo, gali nuspręsti, jog jiems artimesnės kitos partijos.

„Per pusę metų Darbo partijos atstovų Seime skaičius sumažės. Realios atsakomybės sąlygomis jie pamatys, kokie yra partijos tikslai ir pasirinkti kitas partijas“, teigė jis.

Konservatoriai ragina vienytis prieš Darbo partiją

Vilnius, spalio 11 d. (BNS) — Opozicinės Tėvynės sąjungos (TS) atstovai ragina tradicines partijas antrajame Seimo rinkimų rate sudaryti vienąją frontą prieš populistinės Darbo partijos kandidatus.

„Mūsų tikslas antrajame rinkimų rate yra ne tik laimėti kuo daugiau mandatų vienmandatės rinkimų apygardose, bet ir sumažinti Darbo partijos galimybes laimėti. Darbo partijos buvimas kokiame nors Vyriausybėje atneštų Lietuvai žalą“, teigė A. Kubilius.

„Aš siūlysiu TS prezidentui rinkimuose paremti net ir socialdemokratų, jeigu jie konkuruoja su Darbo partijos kandidatais“, pirmadienį Seime surengtoje spaudos konferencijoje sakė TS vadovas Andrius Kubilius.

Konservatorių vadovo skaičiavimu, Lietuvos socialdemokratų partijos, TS bei Liberalų ir centro sąjungos kandidatai antrajame rate su Darbo partijos atstovais varžysis 35-iose iš 66-ių vienmandatžių apygardų, kuriose spalio 24 d. bus surengti pakartotini rinkimai.

A. Kubilius dar kartą pakartojo, jog konservatoriai jokiomis sąlygomis neis į susivienijimą, kuriame dalyvautų Darbo partija.

Rusų kilmės milijonieriaus Seimo nario Viktoro Uspaskicho vadovaujama Darbo partija konservatoriai laiko populistine ir prorusiška jėga.

Patys konservatoriai savo rezultatus šiuose Seimo rinkimuose vertina kaip sėkmingus, turint omenyje žemą rinkėjų aktyvumą bei išankstinį daugelio rinkėjų apsisprendimą.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

INKSTŲ AKMENŲ TVARKYMAS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Geriausias gydymas — neprileisti ligos prie žmogaus

Akmenlige galima sukontroliuoti

Inkstuose susidaro trejopi akmenys, jų gydymas kiek skirtingas, bet operacija visų vienoda. Čia kalbama apie apsaugą nuo pasikartojančių akmenų ir iš dalies apie jau susidariusių tirpinimą.

Šlapimo rūgšties akmenys gydomi alopurinoliu ir šarminant šlapimą greipfrutų sultimis — jų reikia išgerti apie du litrus kasdien. Taip gydantis net esą šlapimtakiose akmenys gali būti ištirpinti, jei jie bus šlapimo rūgšties kilmės.

Taip pat labai gerų rezultatų galima susilaukti gydant kitos rūšies — cistino akmenis. Nuo jų susidarymo vartojami vaistai — penicilaminas kartu geriant daug greipfrutų sulčių.

Inkstuose akmenys dažniausiai iš kalcio oksalato, kalcio fosfatų ir amonio fosfato. Juos tvarkyti ir nuo jų apsaugoti yra daug sunkiau nei minėtus atvejais. Mėginama tvarkyti dviem būdais: 1) tirpdant kalcio druską organiniais dažais; 2) mažinant kalcio druskų atsiradimą šlapime su kalcio fosfatu.

Iš kalcio ir amonio fosfato susidare akmenys tvarkomi dvejopu būdu: 1) esant akmenų susikaupti šlapimtakio nepraeinamumui operuojama; 2) kalcio akmenys inkstuose tvarkomi trejopai: a) laikomasi dietos (vengiama pieno, varškės); b) kovojama su uždegimu šlapimtakiose ir c) rūgštinamas šlapimas daug geriant vandenių atskiestų bruknių sulčių.

Visada tarkimės su gydytoju ir griežtai vykdykite jo nurodymus.

Kaip gydytis tokiam ligoniui, kuris jau kartą turėjo šlapimtakio (inkstų, šlapimo pūslės bei šlaplės) akmenligės priepuolį ar jau išrideno su šlapimo srove akmenukus bei smėlį — daug kas nerimauja klausia. Tai labai svarbus klausimas. Mat neteisingai gydytasis akmenlige kartojasi, ne kartą tenka operuotis ir vis dar galo nematyti. Todėl tinkamas akmenligės gydymas suprantamas ir pagal tą supratimą savo gyvenimo tvarkymą yra net gyvybiškai svarbu kiekvienam iš mūsų. Niekas juk nežino, kada staiga akmenligės priepuolis susilauksim. Užtat apsisiaugojimo nuo jos pagrindus kiekvienas žinokime. Kiekvienas stenkimės taip savomis asmenybėmis susitvarkyti, kad pajėgtume teisingas mediciniskas žinias savo naudai pritaikyti.

Teisingai ir pagal šių dienų medicinos mokslo pažangumą tvarkant šią ligą yra gera prognozė pacientui, gydytojui ir šlapimtakio žinovui — urologui išreikšti savas pareigas ir atsakomybę. Vienas toks urologas, jau 17 metų savo srityje besidarbuijas, yra Florido Urologų draugijos pirmininkas med. dr. John T. Karaphillis. Jo patyrimas yra šių dienų medicinos mokslo žodis mums rūpimu klausimu. Su šiuo žodžiu mes čia susipažinsime ir juo visi pasinaudoti stengsimės.

Nė vienas žmogus dar nesužinojo smulkmenų, kaip šlapimtakiose akmenys susidaro. Šios ligos patofiziologija dar nėra galutinai išaiškinta, tačiau medicina jau žino apie akmenlige tiek, kad galima šią ligą pakankamai gerai kontroliuoti. Todėl visi bandykime tą ligą moksliskai tvarkyti. Čia svarbu tiek gydytojo, tiek paciento pastangos. Visi lietuviai atgimkime gerovei: susitvarkykime savo ir savo vaikų asmenybes taip, kad pajėgtume visą gyvenimą — ne dieną, savaitę ar mėnesį — vykdyti sveikos gyvensenos reikalavimus.

Kartą vieno kanadiečio buvo paklausta, kokia jo stiprios sveikatos paslaptis (jis mat buvo jau 12-ą žmoną vedęs ir iš viso 55 vaikų susilaukęs, vyriausiam buvo 75 m.). Jis atsakė: „Nedariau nieko blogo sau ir kitam“.

Akmenligės gydymo sėkmę užtikrina du dalykai: 1. Tinkamai surašyta ligos istorija; paciento pasisakymas apie savo negalę; 2. Žinios apie paciento valgomą ir gertą. Tai ne vien gydytojas, bet ir pacientas turi tinkamai atlikti savo pareigas. Jei pacientas nusiteiks susirasti tinkamą gydytoją, jis jį susiras. Tai viena akmenligės gydymo pusė. Dar to negana — reikia ir atsakingo paciento: pastarasis turi būti pajėgus perduoti gydytojui savos ligos simptomus (patirtus negertumus) ir savus valgomus ir gertus.

Šiandien, nustatant akmenlige, atliekami tokie tyrimai: ištiriamas šlapimas, jo rūgš-

tingumas (mediciniškai vadinamas pH) iš šlapimo kultūros suzinomas jos jautrumas vaistams, t.y., išaiškinama, ar šlapime yra kenksmingų bakterijų ir kokios jos — kokiems vaistams jautrios, padaromos šlapimtakio nuotraukos, nustatomas kalcio kiekis kraujyje ir šlapime, suzinoma, kiek yra kraujyje fosforo, šlapimo rūgšties ir iš ko susidada pašalintas ar pats išėjęs pro šlapimo takus akmuo. Būtent tokio visapusiško ištirpimo pacientas turėtų siekti, o ne vien pasakėlimis pasitenkinti. Savo vardo vertam gydytojui ir pacientui dirbant ranka rankon susilaukiama geriausio akmenligės sutvarkymo.

Jei atlikus minėtus tyrimus suzinoma, kad akmenys susidada iš šlapimo rūgšties, tada pirmas žingsnis tokiai ligai gydyti yra sušarminti šlapimą. Antras toks žingsnis — prisiversti gerti daug skysčių, kad per parą sušarmintų apie du litrus šlapimo. Pirmas žingsnis yra svarbus — mat šarminiame šlapime (pH 7) tirpsta šlapimo rūgštis, todėl šlapimtakiose nesudaro akmenų — tos ištirpusios druskos pašalinama lauk su antru žingsniu — su gausiu šlapinimusi.

Pirmas minėtas žingsnis žengiamas vienu iš trijų būdų: 1) šarminant šlapimą rūgščiųis greipfrutų ar apelsinų sultimis ju išgeriant apie du litrus per parą; 2) šarminant šlapimą geriamąja soda (pus-trio šaukšto per parą) ir 3) šarminant šlapimą kalio citratu. Pastarasis net geriau šarmina nei minėta soda, bet šią vartoti yra daug patogiau.

Antras žingsnis tvarkant uratines akmenliges negertumas — išgerti tiek skysčių, kad per parą susidarytų iki dviejų litrų šlapimo. Žinoma, šiuo atveju teks dažnai eiti į patogumų patalpą. Sudaryti tokį šlapimo kiekį geriausia padeda citrusinių vaisių sultys

(gali būti skiestos vandeniu); kartu su šiomis sultimis taip pat galima valgyti pienišką, daržovių ir vaisių sriubą.

Susipažinkime su šandieniniais šlapimtakio akmenligės pagrindais. Tada gydytis bus lengviau. O kai savo asmenybe taip sutvirtėsime, kad pajėgsime mediciniskas tiesas savo gyvenimu paversti — tada net sunkiausia akmenligės forma mūsų nepalauš. Dabar jau nebijokime dviejų litrų šlapimo per parą, gerdami citrusinių vaisių sultis. Tai bus dvigubas geris — patys sveiksime ir sveikai maitindami vaikus nuo įkyrios ligos apsaugosime.

Kaip išvengti oksalatų akmenligės inkstuose

Kokie yra praktiški būdai oksalatų akmenų išvengti inkstuose?

Jei kartą oksalatų akmenys susiformavo, juos reikia chirurginiu būdu išimti — jų negalima ištirpdyti. Kas kita apsisiaugojimas nuo tokių akmenų inkstuose ir šlapimtakiose. Tolimesnį oksalatų akmenų augimą ankstyvoje jo formavimosi stadijoje galima atitolinti trejopai tvarkantis: 1) tinkama dieta — reikia vengti tokio maisto, kuris turi daug oksalatų; 2) reikia saugotis akmenų susidarymo; 3) stengtis sumažinti kalcio išskyrimą su šlapimu.

Oksalatų turi kai kurie maisto produktai, todėl reikia mažiau ar visai nevartoti rabarbarų, viščių, prieskonių, špinatų, pomidorų, salotų, salierų, cikorijos, burokėlių ir kakavos. Reikia gerti daug skysčių — vandens, o Amerikoje gyvenant — greipfrutų bei apelsinų sulčių. Į organizmą turi patekti mažiau kalcio, todėl reikia atsikvėpyti pieno, kieta sūrio, iškaitint šveicarišką ir Parmesan. Kaulų ligas, pvz., jų suminkštėjimą — osteoporozę reikia gydyti.

Anatominė kelio sąnario struktūra

Kelio sąnarys yra didžiausias ir vienas sudėtingiausių mūsų kūno sąnarių. Šlaunikaulis su blauzdikaule susijungia ties kelio girnelės ir lenkiant arba tiesiant koją, juda durų vėrų principu. Šiuos kaulus dengia švelnus, šlūs kremzlinis audinys, leidžiantis jiems judėti glotniai. Blauzdikaulį ir šlaunikaulį skiria dvi amortizuojačios kremzlės, vadinamos meniskais. Kelio raiščiai sujungia ir stabilizuoja kelio sąnari. Labai didelę įtaką sąnario veikimui turi šlaunies raumenys, supantys kelio sąnari. Keturgalvis, dvilypis ir kiti šlaunies raumenys suteikia kelio sąnariui pastovumo jaudant. Kelio sąnaryje gaminamas skystis sutepti sąnari ir padeda jam laisvai judėti. Sąnarys yra sveikas, kai kaulai juda švelniai, o kremzlės, raiščiai, sausgyslės ir raumenys palaiko sąnari stipri ir pastovų.

Dėl ko dažniausiai skauda kelius?

Kelio sąnarys išlaiko beveik 92 proc. mūsų kūno svorio. Skausmas kelio sąnaryje arba girnelės šonuose, dažniausiai atsiranda, pabėgius, pavėžėjus dviračiu, pasportavus (ypač nepalankios sporto šakos yra futbolas, krepšinis, kalnų slidinėjimas) del nuolatinio girnelės sausgyslės perkrovimo. Del šios priežasties palaipsniui gali išsivystyti kelio sąnario uždegimas.

Jeigu jums maudžia kelio sąnari žemiau girnelės, gali būti, kad tai kelio sąnario osteoartritas. Ši liga dažniausiai pasireiškia nedideliu girgždėjimu bei trintimi abiejose keliuose. Skausmas ypač sustiprėja, šokinėjant arba bėgiojant. Neretai vyresnio amžiaus žmonėms kelių sąnariai sutraška ar spragtelį, nerimauti dėl to

neriektų. Tas garsas girdimas, kai kremzlės trina viena į kitą. Tačiau, jei vaikščiodami ar besimankštindami nuolat jaučiate keliuose trintį ar girdite girgždėjimą, jei sulenkę koją sunku ištiesi, tuomet metas kreiptis į gydytoją.

Namų šeimininkams kelio sąnarius dažniausiai skauda dėl grindų plovimo arba kitų namų ruošos darbų, atliekamų atsiklaupus ar pritūpus. Jeigu jaučiate stiprų skausmą po girnelės, kai pritūpiant ar priklausiant, sąnarys yra raudonas ir patinęs, jūs tikriausiai kenčiate nuo sąnario bursito. Ši liga gali išsivystyti, susimusus keli ar ilgai dirbant kokį nors darbą klupant.

Labai dažnai patempiamas vidinis išilginis kelio raištis arba jis nuplyšta. Pasitempus raištį, gali pasigirsti spragtelėjimas, perverti stiprus skausmas. Del to kelio sąnarys gali patinti ir tapti nelankstus. Beje, patempimas ilgai išgyja savaime. O jei treniruojatės, skausmo galite ir nejausti, nes sąnarys apšyla, bet po treniruotės skausmas paprastai atsinaujina.

Soninis išilginis kelio raištis dažniausiai pažeidžiamas, bėgiojant kieta danga — asfaltu. O ypač kenčia tie, kurių kojos nuo šlaunies iki pėdos paviršiaus nėra tiesios (X arba O formos).

Jei jūsų kelis staiga „užstringa“ ir negalite jo ištiesi, vadinasi, turite problemų su kelio meniskais. Įtrūkęs ar atplyšęs gabalėlis kremzlės gali papulti tarp šlaunikaulio ir blauzdikaule, ir trukdo jiems laisvai judėti bei sukelti skausmą.

Visais išvardintais atvejais nepatogumui sumažinti dekit ledo kompresus, ir savaitei kitai apribokite fizinį krūvį. Jei kelias patinsta, parausta, tampa nelankstus arba juose jaučiate silpnumą ir skausmą, nedelsdami kreipkitės pas gydytoją.

Sužeidimų pasekmės

Skausmui įsisenėjus ar po kelio sąnario sužeidimo sąnariui operuojami arba gydomi konservatyviai. Kelio sąnario operacijos atliekamos artroskopijos būdu. Tai procedūra, kuomet gydytojas, padaręs nedidelius įpjovimus prietaisu, kurio gale yra lęšis, perduodantis vaizdą į televizoriaus ekraną, gali matyti sąnario vidų ir atlikti reikiamą pataisymą. Sąnarių gydymas paprastai trunka nuo kelių savaičių iki kelių mėnesių, priklausomai nuo sužeidimo sudėtingumo ir paciento amžiaus. Būdami nejudrūs, ypač greitai silpnėja ir atrofuojasi šlaunies raumenys, neretai šlaunies apimtis gali sumažėti 2-3, kartais ir daugiau centimetrais. Del šios priežasties kelio sąnarys gali tapti nestabilus ir sustingęs. Todėl labai svarbu kuo skubiau pradėti daryti fizinis pratimus ir sustiprinti kelio sąnario spaudžius raumenis bei atstatyti sąnario lankstumą.

Labai svarbu, kad, nepaisant kelio sužeidimo, abi kojos būtų vienodai stiprios. Priešingai atveju, viena kojos turės atlaikyti didesnį krūvį, bus daugiau apkraunama ir varginama, tad galiausiai ją gali imti skaudėti. Taigi fiziniai pratimai geriausia išeitis visais atvejais: ir sužeidimui, ir pajutus pirmuosius nemalonius simptomus keliuose.

Fiziniai pratimai gali atstatyti arba palaikyti normalią sąnarių būklę. Prieš pradėdami mankštintis, pasitarkite su gydytoju arba kineziterapeutu (physical therapist). Pradžioje pradėkite nuo lengvesnių pratimų, ilgainiui pakeiskite juos sudėtingesniais. Pajutę skausmą keliuose arba jiems patinus, nedelsiant kreipkitės į gydytoją. Mankštinkitės lėtai, pasikonsultuokite su specialistais dėl fizinio krūvio. Venkite daryti pratimus per greitai ir per

stipriai, o svarbiausia — nepersitenkite.

Kaip apsaugoti nuo kelio sąnarių skausmų?

Stiprinkite keturgalvį šlaunies raumenį. Kartu su dvilypiu raumeniu, jis stabilizuoja kelio sąnari. Darykite pusiau pritūpimus, kol išlaikysite tiesią nugarą, arba mankštinkite kojas treniruokliu. Pasikonsultuokite su kvalifikuotu treneriu ar kineziterapeutu, norėdami įsitikinti, ar teisingai treniruojatės.

Lipkite laiptais ar į kalnę, tai padės stiprinti šlaunų raumenis bei raiščius.

Jei turite problemų dėl kelių, venkite klūpoti arba dirbti pritūpe, nes tai papildomas krūvis jūsų kelių sąnariams raiščiams. Jei klūpoti būtina — apsaugokite kelius antkeliais.

Mankštinkitės šilame baseino vandenyje. Tai puiki galimybė stiprinti sąnarius, nesuteikiant jiems įprastinio apkrovimo.

Keliskart per savaitę važiuokite dviračiu. Dviračio sėdynė turėtų būti pakankamai aukštai, kad nereiktų per daug sulenkti kelių. Vaziuokite su

mažu pasipriešinimu, žema pavarą.

Bėgiokite tik stadiono ar salės su minkšta danga paviršiumi, taip sumažinsite keliams tenkančius smūgius. Taip pat sulėtinkite bėgimo tempą, leisdami iš pakalnę. Bėgimą galite iškeisti į spartų vaikščiojimą.

Dėvėkite sportinius batus, jie padės suminkštinti smūgius, tenkančius sąnariui ir padės amortizuoti.

Reguluokite kūno svorį. Papildomi kilogramai labiau apkrauna kelius. Sąnariams gali pakenkti svorio didėjimas — labiau rizikuojate sužeisti sąnarius.

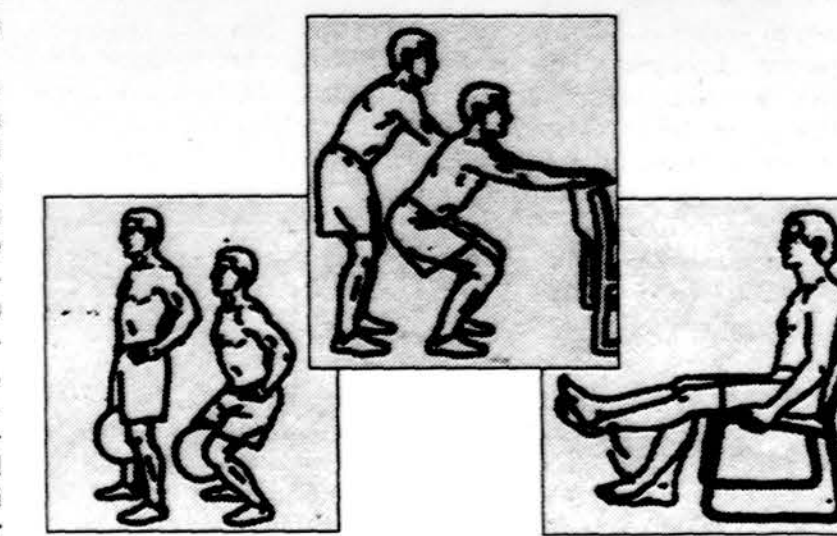
Jeigu jūs jau kamuoja kelio skausmai, nepradėkite veiklos, suteikiančios kelių sąnariams papildomą krūvį.

Jeigu turite klausimų ar sveikatos problemų, visada galite apsilankyti dr. Vidos Puodžiūnienės vadovaujamoje klinikoje, kuri yra įsikūrusi adresu: 1000 S. Street, Lockport. Tel. 815-834-9075.

Paruošė Renata Žilienė, Healthy Connection Chiropractic & Rehab Clinic

KELIO SĄNARI STIPRINANTYS PRATIMAI

Pradedantiems ir vyresnio amžiaus pacientams:

DRAUGAS (USPS-161000) THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Maziūnami pašto išlaidas, pakvitymų už prenumeratą nesiūniam. Prie pavardės ir adreso, siūsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	12 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpelis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiūniamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
* Siunčiant prašome pasiikyti kopiją administracija@draugas.org
El-paštas: redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

TERESĖ KAZLAUSKAS, M.D.
Vaikų gydytoja
900 Ravinia Pl., Oak Park, IL
Tel. 708-349-0887.
Priklauso Palos ir Christ ligoninėms.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos — chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

EDMUNDAS VŪNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

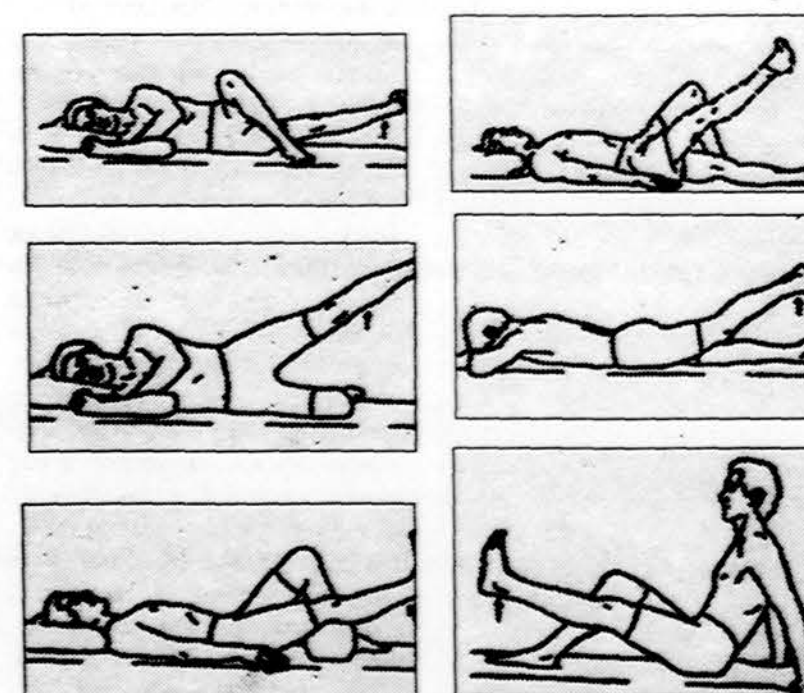
EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuvams sutvarkyti dantis už prenumeratą.
Sutvarkyti kabinete angliai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGE — ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
3825 Highland Ave., Tower 2, Suite 400
Downers Grove, IL 60515
630-719-4799.
Priklauso Good Samaritan, Central
DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAJUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Treatment Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
vežio, sužeidimų darbotviete bei kt.
vietų skausmo gydymo specialistai
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Eg Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

„Draugo“ skelbimų skyrius
1-773-585-9500

Pažengusiems ir jaunesnio amžiaus pacientams:

Šiuos pratimus atlikite kasdien 6-8 kartus, palaipsniui kartojimų skaičių galima didinti iki 10-12, priklausomai nuo savijautos. Tačiau verta pasitarti su savo gydytoju, kuris žino jūsų sveikatos būklę. Kiekvieną pratimą atlikite tiek su skaudancia, tiek su sveika koja.

Darykite pusiausvyros pratimus — pastovėkite ant vienos kojos 10-15 sekundžių, po to galite ir užsimerkti — tai sustiprins kelio raiščius.

PRENUMERUOKITE „DRAUGĄ“
Metams JAV — 100 dol.
Metams tik šeštadienio laida 60 dol.
Metams tik „Bicilystės“ laida 40 dol.

RINKIMŲ REZULTATŲ LEMIA PILIETINĖS SAVIMONĖS LYGMUO

EDMUNDAS SIMANAITIS

Rugsėjo 30 d. Vilniuje vykusioje konferencijoje „Piliētini švietimas ir politinis raštingumas Lietuvoje: Kokia valstybė ir visuomenė turėsime?“

Prezidentas Valdas Adamkus, pradėdamas konferenciją, kalbėjo apie pavėluotą būtinumą ugdyti piliečių visuomenę ir paragino imtis iniciatyvos, „nes piliētinė visuomenė subręsta tada, kada mes patys pradėsime ją brandinti, eidami švietimo keliu, pajungdami visas pozityvias mūsų visuomenės jėgas. Aš galvoju, kad šiame procese turėtų dalyvauti visa inteligentija, turėtų dalyvauti mūsų mokslo protai ir (...) pozityviai dalyvauti mūsų žiniasklaida“.

Valstybės vadovo iškeltos piliētinės visuomenės ugdymo aktualumą akivaizdžiai patvirtina ir dar negalutiniai rinkimų ir Seimo rezultatai. Gausi okupanto represijas patyrusių tautiečių šeima, o ir dauguma lietu-

viškai mąstančių šalies gyventojų puikiai supranta, kad didžiosios grėsmės Lietuvos valstybingumui kilo ir tebėkyla iš Rytų. Anaipol, tai ne rusofobijos apraiška, o blaivus požiūris į realijas. Lietuvos narystė NATO ir Europos Sąjungoje iš esmės pakeitė geopolitinę padėtį regione. Rytų imperijos interesų smaigalys buvo pasuktas į šalies vidaus politiką. Naivu būtų nematyti, kad valstybingumo priešininkams šiek tiek pasisekė — Darbo partija daugiamandatėje surinko apie 29 proc. balsų.

Archangelsko partijos vadas gyrėsi laimėjęs rinkimus 50 ar net 70 proc., o tai suteiks darbiams galimybę vieniems formuoti Vyriausybę, keisti Konstituciją, taigi „konstituciniu“ būdu ardyti valstybės pamatą — teisingumo sistemą. Tokių mėginimų būta — referendumas dėl „politikos be partijų“ žlugo. Tada, lyg Pilypas iš kanapių, atsirado Darbo partija, nesvarbu, kad be ideologijos,

bet užtat viską žadanti, ko tik reikia rinkėjams. Matyt, tokia ir buvo FSB užduotis.

Antroje vietoje su 21 proc. balsų A. Brazauskas ir A. Paulausko koalicija. Socdemai turėtų atsistokėti. Jų Vyriausybė buvo pakankamai pastovi, bet tokio skandalingo Seimo atsikūrusi Lietuva dar neturėjo. Šiai politinei jėgai pritrūko politinės valios neiešti įsibėgėti tolydžio didėjančiai destruktijai, vėliau gavusiai paksizmo vardą. Rolando Pakso koalicija surinko arti 12 proc. balsų. Įvykių seka leidžia ne be pagrindo manyti, kad ir kokia iškaba besidangstytų paksizmas, jis atsirado tos pačios svetimos spectarnybos pastangomis. Labai tikėtina laukti tariai skirtų politinių jėgų subendrintų pastangų, griaužant valstybę teisingumo ir ekonomikos pamatus ir sukanant valstybės politiką Kremliui palankia kryptimi. Nemačiau, kad tai pavyktų.

Tėvynės sąjunga trečioje

vietoje su apie 15 proc. balsų. Tai rodo, kad atgaunamas rinkėjų pasitikėjimas. Konservatoriai nuosekliai laikosi valstybingumo stiprinimo, krikščioniškosios moralės vertybių puoselėjimo ir rūpinasi piliētinės visuomenės ugdymu. Apie tai labai įtikinamai kalbėjo prezidentas V. Adamkus.

Atrodo, kad naujasis Seimas turės pakankamai galimybių sustabdyti populistų destruktiją. Tik ar bus jomis pasinaudota?

Ilgoka kitų partijų „uodega“ negintijamai rodo, kad Lietuvoje „generolų“ nestokojama, bet kareivių tai nėra. Beje, jau apsišaukusių „generolų“ ir į juos besitaikantių skaičiaus didinimu rūpinasi ta pati provakacijų ir neramumų planuotoja — svetima spectarnyba. Nedidelėje šalyje, tokioje kaip Lietuva, kurios dešimtys „partijų“ ir sujaukti rinkėjų protai — senas, išmėgintas metodas piliētinės visuomenės formavimui stabdyti.

MŪSŲ TIKSLAS — MAŽINTI VAKARŲ NAIVUMĄ

ANDRIUS KUBILIUS

Rusijos permainos nieko gero nežada

Rusijos pareiškimai, kad Baltijos valstybės, tame tarpe ir Lietuva, yra skolingos už okupaciją, yra ne tik įžūlus, bet ir įžeidžiantys. Gerai, kad Lietuvos atitinkamų žinybų vadovai sureagavo į juos. Bet, pvz., skaitydami ministro Antano Valionio žodžius, kuriuose jis tai vadina tik Rusijos propaganda, i kurią nereikia per daug reaguoti, aš manau, kad tai yra naivus požiūris. Mano įsitikinimu, tokie Rusijos pareiškimai reiškia žymiai daugiau, jeigu į juos sudėjus visą pastarojo meto kontekstą. Tai demonstruoja tokias pat permainas Rusijos užsienio politikoje, ką Rusijos vidaus politikoje demonstravo Sovietų Sąjungos himno sugrąžinimas. Rusija savo užsienio politikoje taip pat grįžta atgal.

Mūsų svarbiausias uždavinys, stebint, kas dedasi šioje mūsų užsienio politikos srityje, dėti visas pastangas sumažinti naivumą Vakaruose, vertinant permainas Rusijoje. Turime atsiminti, kad vieni neatlaidysime pavojingų permainų Rusijoje. Ir vienintelis būdas mažinti tų pavojingų permainų Rusijoje poveikį mums, mūsų regionui, visai Europai — tai mažinti Vakarų naivumą. Čia mes tikrai galime prisidėti. Galbut savo veiksmais nepažeisime situacijos Rusijoje, bet, būdami ir ES ir NATO nariais, galime bandyti keisti Vakarų požiūrį į permainas Rusijoje. Todėl Lietuva turėtų skirti ypatingą dėmesį bet kokiems ženkliams, bet kokiems požymiams, kurie rodytų, kad tokio naivumo Vakaruose mažėja. Tokius ženklus turime tyrinėti, juos skatinti ir visokeriopai sveikinti. Tai ir būtų vienas iš esminių Lietuvos indėlių į Rusijos sulaikymo strategiją, apie kurią esu kalbėjęs anksčiau.

Šiuo požiūriu gana keista (o gal visus strategiškai svarbius klausimus užgožia rinkimų kampanija?), kad Lietuvoje liko beveik nepastebėta tarptautinė iniciatyva, pasirodžiusi jau po Beslan tragedijos ir datuojama rugsėjo 28 d. Tai 100 pasaulio politikos vadų laiškas Europos Sąjungos ir NATO valstybių vadovams.

100 pasaulio vadų laiškas

Laiškas buvo platinamas ir

Lietuvos žiniasklaidos agentūrose, tačiau vienintelė vieta, kurioje buvo šiek tiek pastebėta, buvo „Bernardinai.lt“ tinklapis. Man atrodo, kad šitas dokumentas nusipelnė žymiai didesnio dėmesio. Cituoju eksproktu versdamas, todėl gali būti netikslumų.

„Prezidentas Putin užsienio politika vis ženkliau pažymėta gąsdinančiais išpuoliais prieš Rusijos kaimynus ir Europos energetikos saugumą.“

Vakarų vadai turi pripažinti, kad jų dabartinė ryšių su Rusija strategija yra žlunganti. Mūsų politika žlugo, nesugebėjusi prisidėti prie demokratinių Rusijos, kokią mes norėjome matyti ir kokios po visų problemų nusipelnė šios didelės šalies žmonės. Ateina laikas pergaltoti, kaip ir kokia apimtimi mes turime bendrauti su Putin Rusija, ir mes turime save neabejotinai pastatyti šalia demokratinių Rusijos jėgų. Šiuo kritiniu istorijos metu Vakarai siekia demokratinių permainų visame pasaulyje, įskaitant ir Vidurio Rytus. Mes negalime kitaip vertinti Maskvos elgesio ar sukurti dvigubus standartus šalims, kurios yra Europos rytuose“.

Šį laišką pasirašo tokie žinomi pasaulio vadai, ekspertai, kaip Giuliano Amato, buvęs Italijos ministras pirmininkas; neseniai Lietuvoje viešėjęs Ronald Asmus, prezidento uždarbus Lietuvai apdovanotas ordinaris; Vytautas Landsbergis; Carl Bildt, buvęs Švedijos ministras pirmininkas; Uffe Ellemann Jensen, Lietuvai gerai žinomas buvęs Danijos užsienio reikalų ministras; vienas žinomiausių pasaulio politikos filosofų dr. Francis Fukuyama; gerai mums pažįstamas Bronisław Geremek; Vaclav Havel; Adam Michnik; senatorius John McCain ir daugelis kitų. Manau, kad žodžiai, kuriuos bandžiau cituoti, tiksliai nusako tai, kas vyksta Rusijoje ir kaip turi elgtis Vakarai.

Lietuva turėtų džiaugtis, kad yra toks požiūris, bet tenka apgailestauti, kad šis dokumentas liko nepastebėtas Lietuvoje, kuri siekia būti regiono lydere. Jeigu mes siekiame būti regiono lyderiais, mes turime tokias iniciatyvas ne tik sveikinti ir skatinti, bet patys prisidėti prie jų atsiradimo. Deja, tenka pastebėti, kad mūsų lyderystė, kuria vis džiaugėmės, buvo matoma tol, kol reikėjo veržtis į NATO ir Europos Sąjungą. Tada mes

buvome drąsus lyderiai. Bet kai reikia pasakyti kritinį žodį apie Rusiją, kai reikia priešintis permainoms Rusijoje, mes išsigąstame, todėl vargu ar begalime save laikyti lyderiais.

Niūriausias Baltijos valstybių ir Rusijos santykių scenarijus

Tokie pasiūlymai, ateinančios iš Vakarų, rodo, kad ir Vakaruose naivumo kai kas visiškai neturi ir nebijo ruošti patiemis niūriausiem scenarijams. Štai mano rankas pateko žinomo JAV smegenų centro RAND korporacijos parengtas darbas, išleistas šiemet „Prieigų strategiškai svarbiuose regionuose užtikrinimas“. Tai didelės apimties, 180 psl., darbas, parengtas pagal JAV kariuomenės vadovybės užsakymą, suformuluotą 2002 m. pabaigoje. Mes parengėme vieno skrydžio santrauką ir siūlome atidžiau į jį pasižiūrėti.

Nežinau, ar jis žinomas mūsų gynybos specialistams, bet, manau, kad jį labai svarbu žinoti ir platesnei visuomenei. Lietuva panašias studijas turėtų išnaudoti tam, kad Europoje, žvelgiant į Rusiją, mažėtų naivumo. Šiame darbe gynybos ekspertai iš RAND korporacijos nagrinėja 5 galimų karinių veiksmų, galinčių kilti nuo 2003 m. iki 2012 m., scenarijus. Tie penki įmanomi kariniai veiksmai apima konfliktą kaip Kinijos-Taivano, jau žinomą Irako-Amerikos konfliktą ir Pietų Amerikos — Karibų jūros galimą konfliktą. Vienas iš penkių galimų nagrinėjamas ir Rusijos-Baltijos valstybių karinis konfliktas, Rusijai bandant okupuoti Baltijos valstybes. Del kokių priežasčių gali kilti toks konfliktas, išdėstyta pakankamai įtikinamai. Aišku, dokumentas paremtas prognozėmis, tačiau svarbiausia, kad šiame dokumente vienu didžiausių pavojų matomas Rusijos pajėgų galimas bandymas sutrukdyti JAV karinių pajėgų prieigą JAV karininkams eksploatuoti, kad artimiausiu laikotarpiu, iki 2012 m., didžiausius pavojus JAV karinėms pajėgoms sudarys ne kokios nors branduolinės atakos ar kiti pan. dalykai, bet būtent prieigų sutrukdyimas.

Dokumentas išpūdingas savo karinių planavimų ir karinių detalių tikslumu. Nagrinėjama, koks turėtų būti JAV atsakas į Rusijos pastangas kariniu būdu užimti Baltijos teritorijas. Labai tiksliai numatoma, kokias karines pajėgas JAV ir NATO turėtų panaudoti Baltijos regione. Kaip pavyzdį, galiu paminėti: JAV reikės dviejų sunkiųjų divizijų, desanto divizijos, 14 tolimojo uotolio bombonešių ir t. t. Taip pat numatoma, kad Rusijos specialiosios tarnybos ir kt. tarnybos dės visas pastangas išnaudoti politinę, priemones tam, kad sutrukdytų JAV karinėms pajėgoms prieiti prie Baltijos valstybių. Kadangi karines pajėgas teks permesi iš Vokietijos per Lenkijos teritoriją, nagrinėjami ir tokie klausimai, ar pajėgos Rusijos specialiosios tarnybos įtakoti Vokietijos žaliuosius, kad jie protestuodami „gultų ant bėgių“ ir stabdytų karinių pajėgų permetimą iš Vokietijos per Lenkiją į Baltijos valstybes. Nagrinėjama, ar nebus bandoma įtakoti Lenkijos vyriausybės įvairiomis demonstracijomis ir kt. dalykais, kad ji trukdytų panaudoti savo geležinkelio infrastruktūrą. Tokia galimybė atmetama kaip mažai tikėtina. Svarstoma, ką reikėtų daryti tuo atveju, jeigu vienas iš pirmųjų smūgių, kuriuo Rusija bandytų apriboti NATO kariuomenės prieigas prie Baltijos valstybių, būtų iš Kaliningrado srities į Baltarusiją, užkertant siaurą tarpą tarp Lietuvos ir Lenkijos, kuriuo galėtų būti permetamos karinės pajėgos. Kalbama ir apie poreikį turėti gerą karinę oro uostų infrastruktūrą Lenkijoje ir Lietuvoje.

Kokias išvadas mes turėtume daryti? Aš sau darau kelias: 1. JAV, skirtingai nuo mūsų, nėra naivios, žiūrėdamos į permainas Rusijoje, ir remiasi sena patarle: nori taikos, ruoškis karui. Labai tiksliai paskaičiuota, ko reikėtų JAV ir NATO kariuomenei apginti Baltijos valstybių nepriklausomybę; 2. JAV siunčia aiškų signalą Rusijai, kad yra pasirodžiusi bet kokiems scenarijams; 3. JAV siunčia signalą Europai, kaip Rusija gali išnaudoti politinius nesutarimus tarp JAV ir Europos.

Documentas nėra slaptas, jį galima rasti internete. Jis yra prieinamas ir ekspertams, ir politikams, ir plačiajai visuomenei. Norėjęs, kad tai būtų žinoma ir kad mes darytume išvadas, galvodami apie savo užsienio politikos ilgalaikę strategiją.

Kai paaugau, mamytė apie tuos įvykius nenorėjo daug kalbėti, kad kam nors neišplepėčiau. Įsiminiau tuos žodžius — tėvas buvo doras. Dėkoju žmonėms, kurie aukėjo lėšas ir statė šį didingą paminklą.

Prieš 40 metų sutikau iš šių vietovių kilusį šviesios atminties mokytoją Simoną Palūnį, — kalba žuvusiojo Edmundo Maldauskos sūnus Ildefonsas. — Garbingas žmogus pasiūlė aplankyti šias apylinkas. Nuvykome į Baltiškų miestelio kapines, sutvarkėme 1941 m. birželio mėn. žuvusiojo matininko Henriko Blaževičiaus kapą. Po to vyko į Balčių dvarą ir nepriklausomybės kovų dalyvio, Lietuvos kariuomenės karininko ltn. Jurgio Sidaravičiaus 1919 m. žuvimo vietą, ant kalnelio, prie paminklo padėjome lauko gėlių. Vieta apaugusi medžiais, nuo kalno matomi laukų horizontai. Mokytojas Simonas pasakojo apie istorines kovas 1919 m. vasarą, kai jauni lietuvaičiai laisvino Lietuvą nuo bolševikų. Pailsėjęs mokytojas prabilo: — O dabar keliuame į Jonavos viensėdį, parodysiu tavo tėvelio žuvimo vietą. Tai buvo pirmas aplankymas. Su kokių įdomumu klausiausi savo mokytojo pasakojimo, apėjome ūkininko Petro Miškinio ūkio valdą, sodyba išardyta, išgriauti ūkiniai pastatai, o šeimininkas su šeima 1951 m. ištremtas Sibiran. Tais laikais tokios kelionės—ekskursijos buvo rizikingos, atvirai kalbėti negalėjome. Nuo tada ir kilo idėja šią vietą paženklinėti, įamžinti. Veliau sutikau puikų draugą kraštotyrininką, bendramintį Vytautą Indrašių. Kiek reikėjo laiko ir sumanomo išaiškinti žuvusiųjų vardus, pavardes, gimimo metus, palaidojimo vietas. Teko aplankyti daug įstaigų, archyvų, bibliotekų, perversiti parapajines bažnyčių registracijų knygas. Veliau prie šio darbo prisidėjo būsiantieji mokytojas matematikos mokslų daktaras docentas — Henrikas Jasūnas, Vilius Matulis, advokatas Vytautas Zabiela ir kt. Pastarasis tapo iniciatyvinės grupės vadovu. Prasidėjo įtemptas, sunkus darbas. Rinkome lėšas, mąstėme, kokią paminklą statyti, ažuolinių, lauko riedulių ar granitinių. Pasirinkome pastarąjį, kuris ir išlėš kalniuke prieš mus. Atkreipiame dėmesį į

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Audros — ne tik Floridoje

Šios vasaros pabaigoje lietuvių visuomenę, gyvenanti „šaltiesiuose kraštuose“, linkėjo tautiečiams Floridoje, kad jų gražios lietuviškos veiklos nenupūstų jokie uraganai. Tačiau ne vien Atlanto vandenynas „uraganus per“. Didės ar mažesnės audros nuolat sujudina mūsų visuomenę, nepaisant, kurioje valstyje begyventų. Savaime aišku: kur daugiau lietuvių, ten dažnesnės ir „audros“, todėl Čikaga savo dalį sukaupė atsiima.

Šiuo metu audros debesys kaupiasi dėl Jaunimo rūmų statybos, numatytos prie Pasaulio lietuvių centro Lemonte. Visų pirma, užkimbama už rūmų pavadinimo. Kodėl Jaunimo rūmai, kai Čikagoje dar labai gražiai gyvuoja Jaunimo centras? Ir gyvuoja jau daug dešimtmečių, tad ir jo vardas turi senastes teisių. Kam toji maišatis: jaunimo rūmai, jaunimo centras? Bet čia tik antrinis kabutis — opiausia vieta kita.

Kaip pastebėjome iš „Drauge“ spausdintų laiškų ir apmokamų skelbimų, ne visi entuziastingai sutinka naujo PLC priestato projektą. Daugelis net tvirtina, kad jis apskritai nereikalingas, kad tai tik didelės finansinės naštos užsikrovimas. Projekto šalininkai tiki ir kitus stengiasi įtikinti, kad tokių papildomų patalpų būtinai reikia, nes jos pasitarnaus lietuvių išlikimo atečiai.

Sutikime: sumanymas — puikus! Kuriasi naujos sporto komandos, lygos, vaikai domisi krepšiniu bei kitomis sporto šakomis, argi nėra geriau šiuos žmones glauti po lietuviško centro sparnu, negu išbarstyti tarp kitatautių? Jeigu dabar nesubursime savųjų, praėjus keletui metų to nebereikės, jie jau nenorės grįžti į Lietuvą.

Kur gauti lėšų? Ar nebaisus tokio projekto imtis?

Mūsų vyresnieji, be abejo, prisimena laikus, kai buvo planuojama Jaunimo centro Čikagoje, PLC Lemonte statyba, perkami Ateitininkų namai. Skeptikai garsiai šaukė, kad „prapulime, bankrutuosime, viską prarasime“. Bet neprafulėme, nepraradome, nes, kaip amerikiečiai sako: „Kai yra noras, atsiranda ir galimybės“. Jeigu anuomet nebūtų užsispyrėliška siektas tikslo, šiandien tų centrų neturėtume.

ĮAMŽINTAS ŽUVUSIŲ POLICININKŲ ATMINIMAS

VYTAUTAS INDRAŠIUS ir ILDEFONSAS MALDAUSKAS

Nr.8

Kai paaugau, mamytė apie tuos įvykius nenorėjo daug kalbėti, kad kam nors neišplepėčiau. Įsiminiau tuos žodžius — tėvas buvo doras. Dėkoju žmonėms, kurie aukėjo lėšas ir statė šį didingą paminklą.

Prieš 40 metų sutikau iš šių vietovių kilusį šviesios atminties mokytoją Simoną Palūnį, — kalba žuvusiojo Edmundo Maldauskos sūnus Ildefonsas. — Garbingas žmogus pasiūlė aplankyti šias apylinkas. Nuvykome į Baltiškų miestelio kapines, sutvarkėme 1941 m. birželio mėn. žuvusiojo matininko Henriko Blaževičiaus kapą. Po to vyko į Balčių dvarą ir nepriklausomybės kovų dalyvio, Lietuvos kariuomenės karininko ltn. Jurgio Sidaravičiaus 1919 m. žuvimo vietą, ant kalnelio, prie paminklo padėjome lauko gėlių. Vieta apaugusi medžiais, nuo kalno matomi laukų horizontai. Mokytojas Simonas pasakojo apie istorines kovas 1919 m. vasarą, kai jauni lietuvaičiai laisvino Lietuvą nuo bolševikų. Pailsėjęs mokytojas prabilo: — O dabar keliuame į Jonavos viensėdį, parodysiu tavo tėvelio žuvimo vietą. Tai buvo pirmas aplankymas. Su kokių įdomumu klausiausi savo mokytojo pasakojimo, apėjome ūkininko Petro Miškinio ūkio valdą, sodyba išardyta, išgriauti ūkiniai pastatai, o šeimininkas su šeima 1951 m. ištremtas Sibiran. Tais laikais tokios kelionės—ekskursijos buvo rizikingos, atvirai kalbėti negalėjome. Nuo tada ir kilo idėja šią vietą paženklinėti, įamžinti. Veliau sutikau puikų draugą kraštotyrininką, bendramintį Vytautą Indrašių. Kiek reikėjo laiko ir sumanomo išaiškinti žuvusiųjų vardus, pavardes, gimimo metus, palaidojimo vietas. Teko aplankyti daug įstaigų, archyvų, bibliotekų, perversiti parapajines bažnyčių registracijų knygas. Veliau prie šio darbo prisidėjo būsiantieji mokytojas matematikos mokslų daktaras docentas — Henrikas Jasūnas, Vilius Matulis, advokatas Vytautas Zabiela ir kt. Pastarasis tapo iniciatyvinės grupės vadovu. Prasidėjo įtemptas, sunkus darbas. Rinkome lėšas, mąstėme, kokią paminklą statyti, ažuolinių, lauko riedulių ar granitinių. Pasirinkome pastarąjį, kuris ir išlėš kalniuke prieš mus. Atkreipiame dėmesį į

trumpą lakonišką užrašą. Keturi jauni vyrai žuvo nuo neįvardinto okupanto. Tikras Lietuvos pilietis jau mokykloje išmoksta, sąmoningai įsimeina juos, ar tai būtų iš vakarų, rytų ar pietų. Okupanto vardas yra žinomas pagal laikmetį. Kas jie, nuo kurių kulkų žuvo keturi patriotai? 2000 m. vasario mėn. 23 d. susitikau su tos spec. grupės vadu Antanu Raguočiumi (sl. Dalgis 1914—2003) kilęs nuo Užpalių. Idomus buvo mudviejų pokalbis. Pasakojo kaip narsiai kovojo prie Maskvos, Tulos, nacių užnugarėje. 1943 m. kovo mėn. jų grupė buvo permesa į Baltarusiją, toliau žygis į Lietuvą, o, pasakodamas apie Antalieptės mušį, pradėjo jaudintis, pasidarė bloga, nualpo. Žmona jam davė vaistų ir paprašė manęs daugiau neklausinėti. Atsigavęs pasakė: norėčiau, kad tie laikai ir įvykiai nepasikartotų...

Būkime tolerantūs, gerbkime kiekvienos tautos atstovus, jų papročius ir laisvę, o diktatoriams, užkariautojams, pavergėjams — nepakančiamas, žutbutinė kova, lygiai tokia kaip prieš 60 metų Pranas, Edmundas, Alfonsas ir Jonas paaugėjo savo gyvybes.

Nusipelnęs mokytojas, buvęs Utenos Dauniškių mikrorajono vid. mokyklų direktorius Vytautas Mieželis kalbėjo: „Buvau vaikėzas, vieškelio nuo Antalieptės vidurdių žygiavo būrys apie 20 policininkų, vienas kitas turėjo šautuvus, o kiti ginkluoti pistoletais. Po valandos išgirdome šaudymą, o vėliau, saule leidžiantis, prasidėjo didysis puolimas. Mūsų Berniškių kaimas už beržynėlio, krito nuo kulkų lapai, o padangėje žaizaravo ugnies liežuviai, sproginėjo šoviniai, tai buvo tikras pragaras. Rytė žmonės kalbėjo — yra nukautų ir sužeistų, kurie buvo išvežti į Zarasus. Mieli kraštiečiai, būkite verti, saugokite jų atminimą, mylėkite Lietuvą, kaip mylėjo žuvusieji“.

Lietuvių tauta niekada nesutiko su jokia okupacija ir pavergimu. Čia susirinko kariai—savanoriai, jaunimas, tie, kurie geria krašto istoriją, kalba Kauno igulos kariuomenės karininkas, ramovės viršininkas mjr. Gediminas Reutas.

Bus daugiau

ISPŪDŽIAI IŠ TOLIMOS ŠALIES

Dr. Mindaugas Vygantas neseniai sugrįžo iš kelionės Nigerijoje, Afrikos žemyne. Jis teikėsi plačiau papasakoti ir pasidalinti išpuoliais.

Pirmiausia norėčiau pasakyti, kad Nigerijoje teko lankytis „Focus“ organizacijos pavedimu. Ši organizacija buvo įsteigta 1962 m. Čikagoje. Jos pagrindinis tikslas yra burti optomologus ir teikti labdarinę pagalbą atsilikusioms valstybėms. Tiksliau pasakius, gydyti žmones, sergančius akių ligomis. Anksčiau „Focus“ veikė Haiti ir Gvatemaloje, o dabar Nigerijoje valstybėje. Taipgi reikėtų paminėti čikagiečio prof. dr. McDonald pastangas. Jis labai daug prisidėjo prie Nigerijoje veikiančios ligoninės įkūrimo ir joje optomologijos skyriaus įsteigimo. Ši ligoninė kasdien aptarnauja nuo keliasdešimt iki 300 žmonių, sergančių įvairiomis akių ligomis.

Pagal tenyktis standartus, ligoninė yra pakankamai gera. Deja, pagal mūsų standartus — negalima net lyginti. Šią ligoninę tvarko ir administruoja vienuoliai, o įvairiai remia vietos Romos Katalikų vyskupija. Beje, „Focus“ nėra oficialiai surišta su jokia religine ar politine grupe. Šios

organizacijos rėmuose reikiama įvairių religijų ir išitikinimų gydytojai. Jaučiu pareigą paminėti, jog aš esu ne pirmas lietuvis, atidavęs duoklę „Focus“ organizacijai. Būtina paminėti, kad čikagiečiui dr. Algimantui Kelertui anksčiau teko padirbėti Haiti ir Nigerijoje.

— Man pačiam teko padengti tik skrydžio išlaidas, o daugiau nieko. Tiesa, ar žinote, kad Nigerija yra stamboka valstybė. Joje gyvena apie 130 milijonų gyventojų, kurie kalba beveik 300 skirtingų kalbų.

Valstybėje nuo seno vyrauja genčių sistema. Dažnu atveju, viena gentis su kita nelabai bičiuliauja. Nuolat kyla kivičiai. Kaip žinia, anksčiau Nigeriją valdė britai. Anglų kalba yra valstybinė kalba. Tačiau ne visi pakankamai gerai kalba angliškai. Jų kalboje jaučiamas didelis kalbų mišinys.

— Ar gali amerikietis suprasti jų kalbą?

— Sunkiai. Reikia labai atidžiai klausyti. Beje, mokyklose mokomoji kalba yra anglų. Todėl jaunesnieji kalba angliškai.

— Regis, Nigerija yra

Lagois, Nigerijos sostinės oro uoste dr. Mindaugas Vygantą (pirmasis iš dešinės) pasitiko Illinois universiteto profesorius dr. Marylin Miller ir trys Nigerijos karinės aviacijos gydytojai.

turtinga šalis?

— Nigerijai tapus nepriklausoma valstybe, suklestėjo naftos pramonė. Iš pradžių viskas buvo gerai. Valdžia rūpinosi mokslu, švietimu ir t. t. Tačiau vėliau ėmė dingti naftos pajamos. Ėmė reikštis korupcija. Ne visos pajamos patekdavo į valstybės iždą. Aplamai, krašte reikiama įvairios problemos. Gintis kovoja prieš gentį. Ypač kovos vyksta naftos produkcijos vietovėse. Daugelis nelegaliai naudoja naftos išteklius. Yra susidariusios jaunesnio amžiaus vyrų gin-

luotos gaujos. Teigiama, kad 10 proc. naftos produkcijos „nuteka“ nelegaliais keliais. Tokiu būdu menkėja valstybės ekonominė padėtis.

— Ką dar galėtumėt papasakoti?

— Nelengva viską pasakoti išsamiu būdu. Štai, vienas gydytojas man pasakojo, jog jo tėvas gerai žino savo valdomos žemės ribas. Būtent — nuo vieno iki kito, tokio ir tokio medžio. Vaziuojant keliu, matai 10–50 metrų nuo kelio stovintį trobą. Tačiau jokių tvorų nėra, kad galėtum matyti, kur pasi-

baigia vienas sklypas ir prasideda kitas. Kas ir kaip tose trobose žmonės gyvena, negalėčiau pasakyti. Daug kas vaikšto pėsčiomis. Taipgi daug dviračiais ir motociklais važinėjanti. Maistas ir kitos gėrybės nešiojamos, užsidedus ant galvos.

— Vis tik Nigerijos negalima laikyti laukinių kraštu?

— Ne, ne! Tik trūksta aukštesnio išsivystymo.

Petras Petrutis

Bus daugiau

TRUMPI KOMENTARAI APIE BŪSIMĄ PLC NARIŲ SUSIRINKIMĄ

Jau PLC taryba išsiuntinėjo PLC nariams laiškus su balsavimo lapeliais (proxy). Paaaukojęs 200 dolerių PLC, tampa nariu su vienu balsu. Susirinkimas bus spalio 23 d., 10 v. ryto PLC didžiojoje salėje. Jie laiške bando nekalbėti paaiškinti apie naujos sporto salės statybą, duodami apytikrias statybos išlaidas. Jų statybos samata 1.6 milijono dolerių kurių neužteks pagal dabartines kainas ir, dar pridėjus nenumatomas išlaidas, kainuos apie 2.5 milijono dolerių. Mini, kad reikės paimti paskolą (mortgage) iš banko ant PLC nuosavybės iš 5 proc. 30 metų. Komerčių paskolų procentai yra aukštesni, negu rezidencinių namų. Reikia kalbėti apie 6 proc. ar 6.5 proc.

Mini, kad „condo“ gyventojus patenkins, padarydami ekstra tik „condo“ gyventojams įėjimą į „condo“ pastatą per dabartinę skaityklą. Tas netiesa, mes nesam patenkinti. Tas įėjimas bus toli nuo kello, sudarys daug kai kuriems gyventojams sunkumų. Mes, visi „condo“ gyventojai pasipriešinom salės statybos komitetui per abu su jais buvusius susirinkimus. Reikia priminti, kad dabartiniai 17 „condo“ gyventojų butai yra privati nuosavybė, ne PLC, ir jų vertė dabar siekia apie 4 milijonus dolerių. Mes stengiamės visokiais būdais apsaugoti savo teises ir, jei reikalingas bus, mes kreipsimės į aukštesnes instancijas. Mes, vyresnieji piliečiai, nesileisime būti stumdomi nei PLC tarybos ar valdybos.

Dabar prarandame dabartinę skaityklą, o apie atitinkamą patalpą skaityklą perkeltimui net nekalbama.

Statant sporto salę prie „condo“ pastato ir Lietuvių Fondo salės, prarandam apie 21 mašinoms pastatyti vietų. O prie salės niori ir turėti 80 naujų vietų mašinoms statyti. Jie savo laiške rašo, kad naują mašinoms statyti aikštelę perkels kitur, nepakeičiant gyventojų sodelių. Prie metalinio garažo ir PLC pastato vietos neužteks, o kas norės iš sportininkų tą kelią gabalą pėsčias eiti. Kita vieta yra sodelis tarp „condo“ pastato ir koplyčios. Nėra laiške skaidrumo, gal susirinkime paaiškės.

Kyla klausimas, ką jie darys su dabartine Fondo sale, kurios pagerinimui išleista apie 350,000 dolerių, kada bus pastatyta nauja sporto salė. Ar ji bus nurašyta į nuostolius? Kam leisti milijonus ir imti ant PLC pastatų paskolą, kada turime jau sporto salę. Taip pat neaišku yra su mokyklos klasių langų uždarymu. Pasakymas: bus pasirūpinta — tai nėra atsakymas, reikia skaidrumo.

Naujos salės pajamų ir išlaidų lape rašoma, kad tvarkdarys, kuris prižiūrės naujos salės naudojimą kainuos 5,000 dolerių. Kas dirbs už penkis tuksantčius visus metus, kada yra reikalaujama pilna priežiūra (full time custodian). O apdrauda tikrai daugiau kainuos negu 1,000 dolerių. Išlaidų bus daugiau negu pajamų.

Aš esu prieš naujos salės statybą prie dabartinės Fondo salės ir „condo“ pastato. Taip pat esu priešingas paskolos (mortgage) užtraukimui ant PLC nuosavybės.

PLC nariai, kurie nenori, kad paskola (mortgage) būtų paimta PLC vardu ant PLC nuosavybės 30 metų, balsuokite prieš. Narys negali daugiau turėti kaip 5 proc. visų balsų, tai yra 450 balsų.

Tie, kurie negalėtų PLC susirinkime dalyvauti, užpildykite „proxy“, pasirašydami ir įrašydami įgalotinio pavardę.

Galite įgaluoti vieną iš sekančių asmenų sąrašė: Baniutė Kronas, Sofija Jelionis, Vytautas Jasinevičius, Kazys Kriaučiūnas, Zina Pocius, Gediminas Kazėnas, Algirdas Stepaitis, Justas Šarauškas, Kazys Kreivėnas ir siųskite laiškus su „proxy“ šiuo adresu:

K. Kriaučiūnas
14915 127 Str. Apt. 102
Lemont, IL 60439-4480
Kazys Kriaučiūnas

SK 010413

„SVEIKA AMERIKA: PATARIMAI ATVYKSTANTIEMS“

Dabar i išsvajotą laimės kraštą Ameriką atvykstantieji yra kur kas laimingesni negu ankstesnės išeivių kartos, čia atsiradę po II pasaulinio karo.

Tada daugelis iš jų atvažiuo be cento kišeneje ir labai mažai žinojo, kas jų laukia naujoje žemėje. Ypač jiems truko informaciją apie Dėdės Samo kraštą sava kalba, nes kažkodėl niekas jos nesistengė papasakoti, nors čia buvo leidiama daug grožinės literatūros knygų, kurias rašydavo naujai atvykusieji mūsų kūrėjai.

Šiandien naujieji ateiviai, vadinamieji trečiabanginiai čia neužsiminėja grožine literatūra ir jos neleidžia. Jie yra praktiški žmonės.

Kiek anksčiau jau buvo išleistas informacinio pobūdžio knygos — patarimai naujai čia atvykusiems mūsų tautiečiams. Jų autoriai R. Mikavaga ir L. Smuikaitis, bandė pateikti vieniokių ar kitokių patarimų, informaciją šio krašto gyventojams.

Tačiau tokio pobūdžio medžiaga — tai ne romanas, novelės ar eilėraščiai, kurie neseniai šimtus metų. Todėl prireikė naujo leidinio su vėliausia informacija, kuri galėtų praversti dabartiniam „Amerikos užkariautojams“.

Toki leidinį neseniai pateikė jaunas vyras, pats dar ne taip seniai i šį kraštą atvykęs, Kęstutis Šalavėjus. Jis sudarė

Knygos „Sveika, Amerika, patarimai atvykstantiems“ autorius Kęstutis Šalavėjus.

E. Šulaitis nuotrauka

160 puslapių knygą, pavadintą „Sveika Amerika — patarimai atvykstantiems“, kuri buvo išspausdinta Ukmergėje ir jau gauta Čikagoje.

Šioje knygoje daugiausia dėmesio skiriama Čikagai ir

Los Angeles miestui, nes čia autorius ilgiausiai yra gyvenęs. Tačiau, kaip jis sako, daugumą informacijų galima pritaikyti ir naudoti visur. „Ši knygelė nėra gyvenimo kelrodė. Savo tikslus turite kelti patys sau“, — per-

Naujas „Santaros“ žurnalo numeris

Iš Kauno atkeliavo vėl vienas „Santaros“ kultūros žurnalo numeris — jau 41-sis nuo pradžių. Kada šiame mieste užsidarė „Nemuno“ žurnalo leidyba (šis leidinys dabar išeina savaitinio laikraščio pavidalu), „Santara“ čia liko vienintelis kultūros žurnalas.

Kaip paprastai, šiame leidinyje daug įdomios medžiagos. Kadangi jis yra knygos formatas, tai jo apimtis gana stambi — 112 puslapių. Čia randame nemažai straipsnių ir daug nuotraukų bei kitos vaizdinės medžiagos. Žurnale rašoma apie dailininką Antaną Gudaitį, ryšium su jo gimimo šimtmečiu. Taip pat

trumpai prisimenami ir kiti du „šimtinių“ — Viktoras Vizgirda bei Liudas Trukys.

Šiame numeryje daugiau vietos skiriama sporto darbuotojams: sportininkų mokytoms dr. Jūratėi Norvaišienei ir dr. Česlovui Norvaišai (su jais išspausdintas platus pasikalbėjimas). Taip pat kalbama ir su jų mokiniais, jau sulaukusiais tarptautinio pripažinimo: Edita Daniute ir Arūnu Bizoku. Iš pasikalbėjimo su Norvaišomis galima patirti, kiek šie žmonės pasidarbavo, kad lietuvių šokėjų ir pačios Lietuvos vardas plačiai pasisklistų po visą pasaulį. Jų „Sukurio“ vardo grupės žymių

ES IR „EUROPA NOSTRA“ APDOVANOJIMAS

Š. m. spalio 12 d. Vytauto Didžiojo universiteto pastatas, esantis K. Donelaičio gatvėje Kaune, pirmasis Lietuvoje pasipuoš Europos Sąjungos ir „Europa Nostra“ apdovanojimu — bronzine plokšte už „pagrįstą kompleksiską valstybinės reikšmės pastato restauravimą, ypatingą dėmesį skiriant interjero autentiškumo išsaugojimui“.

Ta proga Kaune viešės Europos paveldo federacijos „Europa Nostra“ architektūros paveldo grupės apdovanojimų pirmininkas, „Europa Nostra“ tarybos narys J. Wynford Evans CBE (Britanijos Imperijos II laipsnio ordino kavalerius).

Iškilmingame posėdyje, kuris vyks 3 val. p. p. Vytauto Didžiojo universiteto Posėdžių salėje (S. Daukanto g. 28), J. Wynford Evans pristatys „Europa Nostra“ organizaciją, jos tikslus ir indėlį Europos paveldo apsaugai. Architektas Gintaras Priokockis, kartu su kitais kauniečiais architektais Almantu Dumčiumi, Kęstutiu Mikšiu ir Asta Priokockiene vadovavęs pastato išsaugojimo, restauravimo ir pritaikymo naujai funkcijai projekto įgyvendinimui, papasakos apie 3 metus trukusį kruopštų darbą ir pristatys restauravimo darbus atlikusią komandą.

Po iškilmingo posėdžio, 4:30 val. v. ceremonija persikels į K. Donelaičio g. 58, kur prie centrinio įėjimo įvyks bronzinės plokštės atidengimas. Kalbą sakys J. Wynford Evans.

„Europa Nostra“ federacijos įvertintasis pastatas, kuriame nepriklausomybės metais buvo įkurdintas Lietuvos Respublikos Ministrų kabinetas ir įrengtas užsienio reikalų ministro reprezentacinis butas, po restauracijos atgavo pirmąjį reikšmingumą ir reprezentatyvumą. Restauracijos metu buvo išsaugotos esamos statinio konstrukcijos, restauruoti visi išlikę autentiški elementai, o sunykusieji pakeisti naujais, suprojektuotais, išlaikant rastųjų pastate analogų formą ir suteikiant jiems šiuolaikišką architektūrinę išrai-

šką. Šiuo metu pastate dirba VDU rektoratas, o antrajame pastato aukšte veikia S. S. Lozoraičių muziejus. Restauracija baigta 2000 metais Vytauto Didžiojo universiteto ir Kultūros vertybių apsaugos departamento lėšomis.

Spalio 12 d. Kaune įvyksianti vietinė apdovanojimo ceremonija yra Europos paveldo apdovanojimų ceremonijos dalis. Pagrindinė, kasmet vykstanti ceremonija, šiais metais birželio 4 d. įvyko Miuncheno Rezidencijos baznyčioje. Europos Sąjungos kultūros paveldo prizas „Europa Nostra“ apdovanojimai buvo įteikti 41 laureatui iš 18 šalių. „Europa Nostra“ prezidentas, Danijos karalienės vyras princas Henrikas ir Europos Komisijos kultūros skyriaus vadovas Harald Hartung įteikė 6 piniginius prizus, 11 medalių ir 24 diplomus už indėlį Europos kultūros paveldo apsaugai.

2002 metais Europos Komisija įsteigė Europos paveldo apdovanojimus kaip ES programos „Kultūra 2000“ įgyvendinimo dalį. Tais pačiais metais „Europa Nostra“, kuri yra pripažinta Europos paveldo saugotoja, buvo pasirinkta organizuoti šiuos apdovanojimus. Apdovanojimų tikslas: skatinti aukščiausios kokybės paveldo išsaugojimo praktiką ir stimuliuoti paveldo išsaugojimo patirties pasidalinimą Europoje.

„Europa Nostra“, įkurta 1963 m., vienija daugiau nei 200 nevyriausybinių Europos paveldo organizacijų. Šios organizacijos tikslai: skatinti paveldo apsaugą ir plėtrą, diegti aukštus standartus architektūriniam miesto ir vietovių planavime, skatinti naudoti socioekonominį paveldo potencialą, miestų ir gyvenviečių planavimą.

Daugiau informacijos apie „Europa Nostra“ —

www.europanostra.org.

Renata Mikalajūnaitė
VDU referentė viešiesiems ryšiams

spėja autorius.

Šis leidinys yra pradeda mas patarimais tiems, kurie nori atvykti Ameriką, informacija apie „žaliosios kortelės“ loteriją, aiškinama, į kurią miestą geriausiai važiuoti (aišku — į Čikagą), pasirenkama kelionė, ką pasiimti ir kt.

Toliau nupasakojamas pats atvykimas (kaip orientuotis, apsigyvenimas ir t. t.). Po to kalbama apie darbo paiešką naujame krašte, automobilius, ryšių priemones, finansus, jų institucijas, pirkinius.

Taip pat čia vietos skiriama knygynams, bibliotekoms, paštu, studijoms, kelionėms, sveikatos reikalams (jos draudimui bei kitoms programoms), imigraciniams reikalams.

Skyrelyje „Vietoj pabaigos“

rašoma:

— Nuo pat atvykimo jus šokiruos įvairūs kultūriniai skirtumai. Pavyzdydžiai, kai jūs paklausia, kaip sekasi (How are you?) tai nereiškia, kad turite išdėstyti visus savo rūpesčius. Tai įprasta etiketo dalis. Nusišypsokite, pasakykite „ačiū, gerai“ ir eikite sau toliau, nors pečius slėgtų didžiausios bėdos...

Yra ir daugiau panašių pamokymų ar pastabų, kurios šiame krašte labai pravertė. Bet juos galima pasiskaityti išėjus leidinį, kurio kaina 10 dol.

Beje, knygos viršelį papuošė Čikagos dangoraižių vaizdas.

Edvardas Šulaitis

straipsnis apie Borje Colliander — istoriką bei Lietuvos bičiulį ir kt.

Gaila, kad šis žurnalas dabar pasirodo retai, tik vieną ar du kartus metuose. Nors, kaip mums rašo jo vyr. redaktorius Romualdas Norkus, ateityje vėl žada išeiti dažniau. Jo tiražas irgi nėra didelis — 500 egz. Vieni iš žurnalo konsultacinių kolegijos narių yra Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Žurnalo adresas: „Santara“, Gedimino pr. 10, LT 3000 Kaunas, Lietuva.

Edvardas Šulaitis

KITU ŽVILGSNIU

Vytautas V. Landsbergis (kino režisierius)

IR LIETUVAI REIKIA HUMANISTINĖS PEDAGOGIKOS!

Ir Lietuvai reikia humanistinės pedagogikos!

Daznas, ypač vyresnės kartos mokytojas, prisimena bendradarbiavimo pedagogiką (apie 1986–1988 m.), kaip staigų ir stiprų mokytojų novatorių daugiametį priešinosi autoritarinei sovietinei pedagogikai proveržį. Ne vienas tada sekėme aštrias pedagogines „batalijas“ laikraščiu pslapiuose, gerėjoms pedagogikos meistrų pamokomis TV ekranuose. Lietuvoje taip pat emė plisti pedagoginio bendradarbiavimo idėjos, atsirado pasekėjai...

Prasidėjus SSRS griuvimui, tikėjoms, kad, atsikračius partinės ideologijos gniaužtų, pedagoginis autoritarizmas savaime nugrims į užmarštį, kad tapusi tautine, mokykla savaime išlaisvės. Atrodė, kad bendradarbiavimo pedagogika atliko savo misiją, ir šis judėjimas nebereikalingas. Deja, ideologinės priespaudos mechanizmas labai greit ir „sekingai“ keičia pinigų priespaudos mechanizmas! Nuosekliai, ikyriai, itaigiai visų lygių mokytojų istaigos daromos rinkos vergais.

Vaikai — konkurencijos objektas? Nauja, tik žymiai subtilesnė, todėl sunkiau pastebima ir suvokiama, vaikų

eksploatacijos forma? Vienoje naujausių savo knygų „Be širdies — ką suprasime?“ Šalva Amonašvilis rašo:

„Sakoma: Vaikai — mūsų gyvenimo gėlės!

O gėlės augina oranžerijose. Po to jas nupjauna ir parduoda gatvėse.

Jas morkia į kristolines vazas ir gėrisi jų aromatu.

Paskui gėlės nuvysta, ir jas išmeta į šiukšlyną.

Iš tikrųjų vaikai mūsų gyvenimo gėlės?

Tuomet suprantama, kodėl gatvėse, požemiuose, stocių aikštėse, namų rūsiuose tiek daug išmestų ir beglobių vaikų.

Suprantama, kodėl klesti juodoji prekybos vaikais rinka.

Kodėl juos tvirkina žmonės, vadinantys save „šventais“ ir „padoriais“.

Kodėl pagrindinėse laboratorijose jau organizuojamas pramoninis vaikų gaminimas.

Kodėl vaikus naudoja kaip organų persodinimo žaliavą.

Niekas išmestų gėlių nesurinks, jų niekas negaivins ir jomis nesirūpins.

Kur griausmas ir žaibai, kad išsprogdytų visą šį niekšišką gėlyną?

Kur žmonių papiktintų širdžių rustybė, kad visą šią tamsą plėnimis paleistų!

Kur žemės drebežimai, kad atsipeikėtų visi, kam pagal pareigas priklauso ginti vaikus nuo ištirkavimo, beglobystės, suaugusiųjų agresijos ir eksploatacijos!

Kur didinga Deganių mokytojų širdžių sąjunga, besikau-nanti už kiekvieno žemišką pasaulį atėjusiojo likimą!

Ar ne laikas skirti, kad yra gyvenimo gėlės ir kad yra širdies skausmas? Kad yra ateitis ir kad yra rūpestis?

Šitas, širdį kraujuoti vertiantis, rūpestis dėl mūsų vaikų ir vaikų — dėl planetos! — ateities daugeliui pedagogų ir šiandien neleidžia nuleisti rankų.

Nuo bendradarbiavimo pedagogikos judėjimo prabėgo be-maž du dešimtmečiai. Tuomet susivienijusių ir drąsiai veikusių novatorių pastangos uždegti mokytojų širdis, nenuėjo veltui. Tai, ką teigė saujelė pasiryžusių, atlaikiusių milžinišką ideologizuotos pedagogikos spaudimo presą, visą ugnį nukreipusių į save, šiandien tampa jau tarptautiniu humanistinės pedagogikos judėjimu, aktyviai palaikomu „iš apatės“.

Mokytojai gliai širdin priima humanistinės pedagogikos principus ir postulatus, kurie padeda suvokti daugelio pedagoginių sąvokų — švietimas, ugdymas,

auklejimas, mokykla, mokytojas, tėvai, vaikas, žmogus ir kt. — amžinias, gilumines, dvasines prasmes.

Tarptautinio humanistinės pedagogikos centro įkūrėjas — Šalva Amonašvilis yra žymus Rusijos Švietimo akademijos akademikas, psichologijos m. dr., Maskvos m. Pedagoginio universiteto humanistinės pedagogikos laboratorijos vadovas, Maskvos 1715-os ir Sankt Peterburgo 38-os eksperimentinių mokyklų mokslinis vadovas, net kelių pedagoginių universitetų garbės profesorius. Remdamasis naujausiais XX amž. pab. — XXI amž. pr. mokslo teiginiais, pedagogikos klasikų teiginiais, visų tautų filosofine ir religine išmintimi, Š. Amonašvilis drąsiai tvirtina: žmogus yra nepalaujamai tobulėjantis sielos ir neišsenkančių dvasios energijos atsargų amžina būtybė!

To pedagogikoje dar nebuvo: dvasingumo ir kitus humanistinės pedagogikos postulatus 2002 m. rudenį aptarė ir jiems pritarė Rusijos Švietimo akademijos prezidento posėdžio dalyviai! Rusijos Švietimo akademijos bazėje įsteigta humanistinio individualaus ugdymo mokslinių tyrimų grupė, priimtas sprendimas rengti humanistinės pedagogikos mokslinius veikalus, pritarė populiariosios „Humanistinės pedagogikos antologijos“ tolimesniai leidimai.

Tarptautinis humanistinės pedagogikos centras jau trejus metus iš eilės vadovaujant Š. Amonašvilii, rengia Maskvoje tarptautinius pedagoginius skaitymus. Juos remia Rusijos Federacijos Valstybės Dūmos švietimo ir mokslo komitetas,

Rusijos Švietimo ministerija, Maskvos Pedagoginis universitetas, laikraščiai „Učitel'skaja gazeta“, „Pervojė sentiabria“ ir kt.

Skaitymai tikrai nestandartiniai: 2002 m. „Humanistinės pedagogikos ir dvasinio ugdymo erdvės“; 2003 m. „Sypsena mano, kur tu?“, 2004 m. „Kodėl mums negyventi dvasios didvyrio gyvenimo?“ Būsimų 2005 m. tema „Be širdies — ką suprasime?“ Per juos pedagogai kviečiami išsiveržti iš dvasinio sąstingio, atkurti savo profesijos orumą, skatinami pasitikėti savimi, suvokti, kad mokytojo profesija — išskirtinė žemė: kai ateina dvasinga pedagogika, kai mokytojai sergėja dvasinius idealus, — tautos klesti; kada pedagogika orientuojasi vien į „daiktinę gerovę ir ima tarnauti rinkai, — tautos žlunga.

Skaitymai yra tikroji mokytojų širdžių sąjunga pradžia, nes mokytojai, ieškantys dvasinės atramos savo darbui, įveikia visas geografines, nacionalines ir politines sienas. Š. Amonašvilis sakė: „Nė nedrįstu klausti: kur radote lėšų atvykti?“

Iš kaimyninės Latvijos į Skaitymus šiemet važiuojo apie keturiasdešimt švietimiečių. Taip yra todėl, kad Latvijoje įvyko jau aštuoni Š. Amonašvilio savaitiniai humanistinės pedagogikos seminarai. Netrukus, 2004 m. kovą, jis dirbs dar dviejuose Latvijos miestuose — Saldūje ir Daugpilyje. Jau vyko seminarai Rygoje, Ogrėje, Rezeknėje, Jūrmaloje, Daugpilyje, Cēsijje, Jelgavoje. Švietimo vadovai remia humanistinės pedagogikos judėjimą Latvijoje.

Latvių delegacijos vadovė, Švietimo ministerijos mokyklų

reikalų departamento vadovė Arija Berzina, kalbėjo: „Latvijai Skaitymuose atstovauja pedagogai praktikai, rajonų švietimo skyrių darbuotojai, mokslininkai iš pedagoginių universitetų, Latvijos Švietimo ministerija ir Latvijos Seimas, t.y. visi valstybės švietimo institucijų lygiai. (...) Šalva Aleksandrovič visą Latviją sužavėjo savo šventomis idėjomis... Kokią dvasinę galią turi turėti pedagogas, kad stovėtų kaip stiprianti tvirta atrama greta gležno vynuogės sodinuko — vaiko! Abu jie, mokytojas ir mokini, susieti neregimu ryšiu. Gera, kai stabili atrama greta. Bet kas bus atrama pačiam mokytojui, kad jis nenorėtų mesti savo profesijos?“ Prateidama jos mintį, baigiamajame posėdyje Latvijos Seimo narė Erika Zommere sakė: „Mes, administratoriai, — mes privalome iš jų kelių pašalinti visas kliūtis.“

Estijos delegacija taip pat būna didelė — šiemet 36 žmonės: mokyklų direktoriai ir pavaduotojai, mokytojai, auklėtojai, visuomeninių organizacijų atstovai, Narvos m. švietimo skyriaus atstovai. Estijoje veikia visuomeninis Humanistinės pedagogikos centras.

Lietuvai atstovavo tik septyni žmonės, nebuvo nė vieno švietimo administracijos atstovo. Matyt todėl, kad Lietuvoje Šalva Amonašvilis, deja, prisimenamas tik kaip pradinį klasių mokytojas iš bendradarbiavimo pedagogikos laukų...

Pedagogikoje — moksle apie žmogaus ugdymą — rytai yra ne geografine, o vidinė problema! Vydūnas rašė: „Sakoma todėl dažnai: iš rytų pareina šviesa. Vienok tikrieji rytai yra

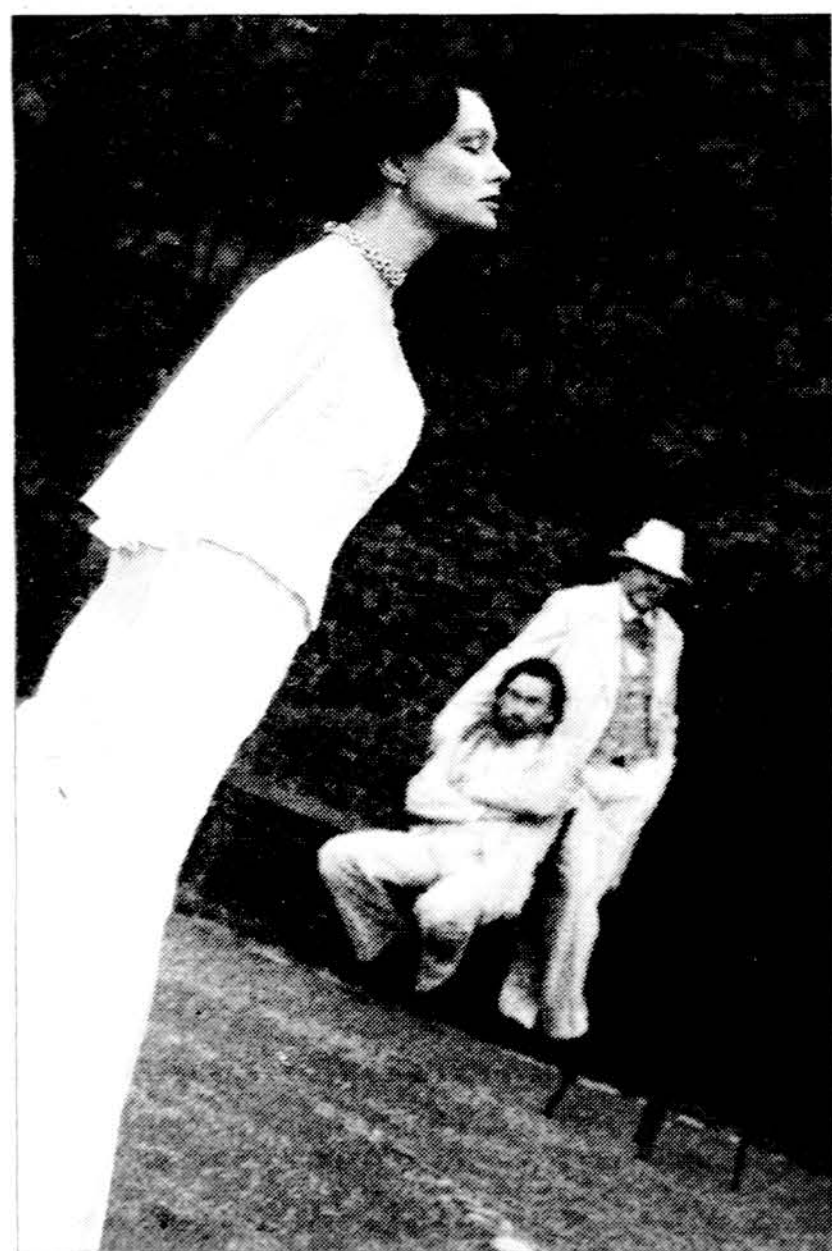
asmenybės gėlmė, yra ta vidaus šalis, kur žmogui pasidaro jaučiama ir pažįstama pasaulio priežastis. Toj priežastyj yra ir tikroji žmonijos vienybė. Čia žmonija yra brolija. Ta priežastis yra žmogaus saulė, jo galybė, jo išganytojas ir Dievas“ (Pabraukta Vydūno. Vydūnas, „Raštai“ I t. V., Mintis, 1990, p. 230).

Tik dvasiškai stiprios Lietuvos vaikai bus tikrai laisvi, idomūs ir reikalingi pasauliui. Ne vien latviams ir estams — ir Lietuvai yra reikalinga humanistinė pedagogika, nes dvasinio ir dorinio ugdymo poreikis valstybėje auga ne dienomis, o valandomis. Mastykime valstybiškai! Kas parems mokytojus ne vien moraliai, bet ir finansiškai? Penkių dienų seminaro dalyvio mokestis gali kainuoti apie 15 latų, vieta viešbutyje vienai parai gali kainuoti apie 4 latas. Registruojantis reikia užsisakyti vietą viešbutyje. Seminaro dalyviai gaus 40-ies valandų kvalifikacinius pažymėjimus.

Kurie vadovai savaitei atidėjo į šalį dokumentus ir nuvyko į humanistinės pedagogikos seminarą š.m. kovo 15–20 d. Latvijos miestelyje Saldus? Kad išsikintų Lietuvos dvasiniam atgimimui tikrai reikalingos aukštos humanistinės pedagogikos idėjos. Kad pajautų: ten vyksta giluminis mokytojų sielų katarsis, ten iš esmės, o ne ant popieriaus, keliama mokytojo kvalifikacija.

Irena Stulpinienė,
Klaipėdos „Vėtrungės“ gimnazija,
e-paštas: irst@delfi.lt
tel. 8(46) 231928,
mob. 8(682) 31323.

Spektaklis mėgstantiems simfoninę arba gerą muziką

Airida Gintautaitė I. Turgenevo pjesėje „Menuo kaime“ sukurė Natalijos Petrovos Isajevos vaidmenį.

Dmitrijaus Matvejevo (Elta) nuotr.

Vos kelioms savaitėms likus iki Ivan Turgenevo pjesės „Menuo kaime“ premjeros, Lietuvos nacionalinio dramos teatro didžiojoje salėje — pats repeticijų įkarštis.

„Manau naujas I. Turgenevo pjeses pastatymas bus dinamiškas, ekspresyvus, o kaip mums pavyks — parodysi premjera, kuri numatoma spalio 9 dieną“, — sakė režisierius J. Dautartas.

„Menuo kaime“ — legendinio pjesės, kuri I. Turgenevo

laikais buvo avangardinė. Joje išorinio veiksmo lyg ir nedaug, tačiau vidiniuose personazų išgyvenimuose — tikra audra“, — pabrėžė režisierius.

Turtingo dvaro šeimininkės Natalijos Petrovos Isajevos vaidmenį kuria Airida Gintautaitė. Jos augintinės Vėročkos — debiutuojanti aktorė, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos magistrantė Judita Zareckaitė.

„Šios moterys — tarsi dvi moters pusės. Nesutramdomų

vidinių aistrų kupina fatališka gražuolė Natali, kuri riboja šeimos, socialinės tradicijos ir Vera — tarsi gražus, skaidrus vaikystės rytas. Tačiau pjesėje ta vaikystė palaipsniui tampa realiu ir dažnai žiauriu gyvenimu. Abi moterys ieško savęs ir dalija save per pusę — Vėročka tampa preke, o turtingo dvaro šeimininkė susimoka už tai, kad leido sau mylėti, nerėjo būti laisva“, — pasakoja J. Dautartas.

Pjesėje „Menuo kaime“ paslėpta daug I. Turgenevo autobiografijos motyvų. Michail Aleksandrovič Rakitin, kurio vaidmenį sukurė Evaldas Jaras, pasak režisieriaus — pats Turgenevas, o Natali Petrova — jo mylimoji, prancūzų dainininkė Pauline Viardot — Garcia. Jų meilės istorija tikrina visų dvaro gyventojų žmogiskąsias vertybes.

Sodybos šeimininko, komersanto Arkadij Sergejevič Isajev vaidmenį kuria aktorius Vytautas Grigolis, Isajevos motinos — Agnė Gregorauškaitė. Vitalija Mockevičiūtė vaidina Natali draugę Lizavetą Bogdanovą, vasarą dvare uždarbiaujantį Aleksej Nikolajevič Belajev — Saulius Balandis, daktarą Ignatij Iljį Spigeskį — Vytautas Rumsas, Matvej — Remigijus Bučius.

Nacionalinio dramos teatro žiūrovai išvys jau antrą jos interpretaciją. I premjerą bus pakviesta ir 1962 m. režisierius Romualdo Juknevičiaus pastatyto legendinio spektaklio „Menuo kaime“ trupė.

„Menuo kaime“ — trečiausias J. Dautarto spektaklis Lietuvos nacionaliniame dramos teatre. 1977 — aisiais aktoriaus karjerą Šiaulių dramos teatre pradėjęs režisierius statė spektaklius ir Kauno bei Panevėžio dramos teatruose. 1991 — aisiais J. Dautartas įkūrė teatrą „Menas“ ir yra vyriausiasis jo režisierius.

(Elta)

Taras Ševčenko fondo premija už ukrainiečių poezijos vertimus apdovanotas poetas ir vertėjas Algimantas Baltakis.

Spalio 4 d. Prezidentūroje vykusios ceremonijos metu dvi atminimo premijos įteiktos po mirties — neseniai mirusiam rašytojui ir vertėjui Vladui Šimkui už ukrainiečių literatūros klasikinę Lesės Ukrainkos kūrinių pristatymą bei Lietuvoje gyvenusiai ukrainietei gydytojai Olga Gradauskienai, į gimtąją kalbą vertusiai Lietuvos rašytojų veikalus.

Prezidentas Valdas Adamkus pasidžiaugė, galėdamas dalyvauti renginyje, kuris liudija glaudžius ir senus Lietu-

Algimantas Baltakis.

vos ir Ukrainos ryšius: „Abiejų tautų istorijos yra glaudžiai susipynusios. Nenuostabu, kad

bendra istorija paliko gilų pėdsaką lietuvių ir ukrainiečių tautų kultūrose“, — sakė prezidentas. Jis pabrėžė, kad Lietuvai tapus Europos Sąjungos ir NATO nare, dvišaliai Lietuvos ir Ukrainos ryšiai įgauna papildomą postūmį: „Lietuva yra patikima Ukrainos partnerė jos kelyje į europines ir transatlantines erdves“, — ceremonijos metu sakė V. Adamkus.

Prezidentas padėkojo Taras Ševčenko fondo vadovybei už rūpestį puoselėjant mūsų kultūras ir remiant žmones, kurie savo darbu prisideda prie tautų bendravimo.

Premijas įteikė T. Ševčen-

ko fondo pirmininkai abiejose šalyse — Igor Maistrenka ir Algirdas Kumza. Renginyje dalyvavo ir Ukrainos ambasadorius Lietuvai Boris Klimčiuk.

Taras Ševčenko fondai jau ketvirtą kartą teikia Lietuvoje, Ukrainoje. Jie buvo sukurti abiejų šalių prezidentų pastangomis. Ankstesniais metais fondo premijos buvo įteiktos ukrainiečių vertėjui Dmitro Čeredničenko, lietuvių rašytojams Jonui Strielkunui ir Vladui Brazūnui, kultūrologai Nijolei Laurinkienei.

(Elta)

Vaikų Dailės mokykla sinagogoje

Spalio 7 d. Kėdainių dailės mokykla šventė 15-ąjį gimtadienį ir įkurtuves restauruotoje ir dailės mokyklos reikmėmis pritaikytoje buvusioje sinagogoje. Atnaujintame buvusiu žydų maldos namų pastate galės mokytis du šimtai moksleivių.

Dvejus metus trukę sinagogos restauravimo ir pritaikymo mokyklai darbai užbaigti šią vasarą. Kėdainių sinagogų kompleksą sudaro dvi — vasarinė ir

zieminė — sinagogos. Dailės mokykla įsikūrė buvusioje vasarinėje sinagogoje. Čia restauruota sudėtinga medinė konstrukcija, uždengtas skar-dos stogas, sutvarkyta vandens nuvedimo sistema. Į Kultūros vertybių registrą įtraukta pastate buvo atliktas pagrindinis remontas, įrengtas interjeras, sutvarkyta aplinka.

Pastatė išsaugotas ir ekspozuojamas autentiškas kar-

niz, juosiantis visą sinagogą viduje, sukti laiptai ir pastogė, niša su arkine sarauna pietvakarinėje sienoje. Dailės mokyklos pastangomis atiteityje tikimasi atkurti lubų skliautą esantį žuvies Leviano atvaizdą.

XVIII a. pabaigoje — XIX a. pradžioje pastatytų judėjų religijos kulto namų ansamblį susipina vėlyvojo baroko, klasicizmo ir Artimųjų Rytų architektūros puošybos elementai.

XIX a. pabaigoje abi sinagogos buvo sujungtos vieno aukšto mūriniu skerdiko namu, kuris neiškilo. 2000 metais Lietuvos žydų bendruomenė sinagogų kompleksą dovanojė Kėdainių miesto savivaldybei.

Dailės mokyklai pritaikyta vasarinė sinagoga restauruota Kėdainių rajono savivaldybės ir Kultūros vertybių apsaugos departamento lėšomis.

(Elta)

Parodys visuomenės nužmogėjimo laipsnį

Jaunas režisierius Agnius Jankevičius žiūrovams pristato naujo spektaklio „Žiurkiagalviai“ premjerą pagal šiuolaikinės prancūzų dramaturgės Natacha de Pontcharra pjesę. Spalio 8 ir 9 d. spektaklis bus rodomas „Menų spaustuvelyje“ Vilniuje, o spalio 13 dieną Klaipėdos tabako fabrike.

Daugiau negu dešimtmetį teatrui rašanti N. de Pontcharra ilgą laiką meno pasaulyje buvo labiau žinoma kaip tapytoja, grafikė, novelių autorė. Dramaturgė yra sukurusi per dešimtį pjesių, daugelis jų išverstos į vokiečių, anglų, italų, ispanų, arabų, bulgarų, lietuvių kalbas, statomos daugelyje Europos teatrų.

Jos pjesėse kalbama apie

tamsiausius žmogaus sielos ir šiuolaikinės visuomenės užkaborius: sulig kiekviena pjesė atskleidžia naujas vartotojiškos visuomenės iškreipimas, nužmogėjimo laipsnį. Nors jos pjesių personazų likimai traagiški, tačiau pats personazų buvimas scenoje dažnai atrodo komiška. Tragizmas ir dramatiškumas pjesėse beveik niekada nebūna atviras, bet slypi už išorinio optimizmo, kalbos žaismingumo, tam tikro lyriškumo ir poetiškumo.

Šių metų Naujosios dramos akcijos skaityti „Žiurkiagalviai“ — bene žinomiausia ir atšiauriausia autorės pjesė. Pagrindiniai jos personazai — broliai dvyniai, gimę sau žiurkių galvomis ir bandantys prisitaikyti

prie „normalios“ visuomenės, pasigamina naujas galvas, užsideda naujus „teisingus“ veidus, atitinkančius standartinę „teisingą“ žmogaus fizionomiją. Tačiau pakanka menkiausias užuojautos — ir žiurkiagalviai išsiduoda: iš jų atimami ne tik veidai, bet ir galimybė likti tarp „teisingų“ žmonių.

Pasak režisieriaus A. Jankevičiaus, žmogaus atstumdomo dėl jo fizinių defektų tema Lietuvoje dar mažai gvilidinta. Spektaklyje aktoriai „džiauzos“ žodžiais, mintimis ir jų reikšmėmis.

Prancūzų kultūros centro Vilniuje paremtos spektaklio premjera bus vaidinama „kišeneje“ Menų spaustuvelyje, apšildomoje sena krosnele, va-

dinama „buržuika“. Minimaliomis priemonėmis sukurta spektaklyje nebus dailininko ar kompozitoriaus darbų, tačiau skambės garsios Louis Armstrongo dainos motyvas. „Žiurkiagalviai“ tėvo vaidmenį atliks Arnoldas Jeleniauskas, brolių dvynių — Sergejus Ivanovas ir Leonardas Pobedonoscevas, o naratorė vaidins fizine negalia turinti neprofesionali aktorė Inga Filipovič.

Spektaklį „Žiurkiagalviai“ pristato Teatro ir kino informacijos ir edukacijos centro filialas — prodiuserinė įstaiga „Audrono Liugos produkcija“. Tai jau antrasis šios įstaigos statomas spektaklis po Cezario Grauzinio „Už geresnį pasaulį“.

(Elta)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS
žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

STOKHOLMAS

2004-ųjų Nobelio ekonomikos premija paskirta Norvegijoje gimusiam Finn Kydland ir amerikiečiui Edward Prescott už dinaminės makroekonomikos tyrimus. Mokslininkams bus skirta 10 mln. Švedijos kronų premija už darbą, paaiškinantį, kaip verslo ciklus skatina tokie veiksniai, kaip ekonominės politikos patikimumo ir politinio igyvendinamumo tyrimų programai, pareiškę Švedijos karališkoji mokslų akademija. Mokslininkų tyrimai rodo, kaip ūkio alina didelę infliaciją nepaisant to, jog vienas iš nustatytų pinigų politikos tikslų yra kainų stabilumas.

JAV

NEW YORK

Naftos kainos pirmadienį pasiekė du naujus rekordus — 53.6 JAV dolerio už barelį New York ir daugiau kaip 50 JAV dolerių Londone. Naftos kainos auga jau penktą darbo dieną iš eilės. Niujorke naftos kainų augimą skatina būgštavimai, jog uraganai gali išprovokuoti naftos tiekimo į JAV deficitą prieš žiemos sezoną. Praėjusį savaitgalį uostas „Louisiana“ buvo uždarytas jau trečią kartą per pastarąjį mėnesį, sumažinant naftos importą. Be to, dėl visuotinio streiko Nigerijoje, prasidėjusio pirmadienį, gali sumažėti eksportas iš šios šalies, kuri yra pagrindinė Afrikos naftos gamintoja.

Lietuvoje pirmą kartą sustabdyta politinė švytuoklė

Atkelta iš 1 psl.

Į antrąjį ratą patekę DP kandidatai.

23 mandatus, iš jų vieną vienmandatėje rinkimų apygardoje, iškovojo Darbo partija naujajame Seime daugiausia gali iškovoti 71 mandatą. Tai sudaro daugiau kaip pusę vietų Seime. Iš viso Seime yra 141 narys.

Į antrąjį rinkimų ratą pateko 48 Darbo partijos iškelti kandidatai. Jos vadovas V. Uspaskichas jau iškovojo Seimo nario mandatą Kėdainių vienmandatėje apygardoje.

Atitinkamai susivienijimą „Už darbą Lietuvai“ rinkimuose sudariusios valdančiosios Lietuvos socialdemokratų partija ir Naujoji sąjunga naujajame Seime gali tikėtis daugiausia 42 vietų.

Trys socialdemokratai — susisiekimo ministras Zigmantas Balčytis, finansų ministras Algirdas Butkevičius ir parlamentaras Juozas Palionis — taip pat jau iškovojo Seimo narių mandatų atitinkamai vienmandatėse Šilalės-Šilutės, Vilkaviškio ir Prienų apygardose.

Taigi iš viso valdančiosios daugumos atstovai jau iškovojo

16 mandatų daugiamandatėje apygardoje ir 3 mandatus vienmandatėse rinkimų apygardose. Opozicinė Tėvynės sąjunga gali tikėtis po antrojo rato padidinti iškovotų mandatų skaičių nuo 11-os iki 31-o, Rolando Pakso susivienijimas „Už tvarką ir teisingumą“ — nuo 9-ųjų iki 12-os, Liberalų ir centro sąjunga — nuo 7-ųjų iki 25-ųjų, Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga — nuo 5-ųjų iki 10-ies.

Seimo rinkimus laimėjusios Darbo partijos vadovas Viktoras Uspaskichas sako tikėjęs geresnių rinkimų rezultatų.

Vertindamas pirmąjį rinkimų ratą, V. Uspaskichas sakė, jog Darbo partija tikėjosi gauti didesniąją dalį mandatų, jei į Seimą nebūtų patekusios Liberalų ir centro sąjunga bei Kazimiro Prunskienės „Visuomenės lyderių koalicija“.

Jei šios dvi partijos nebūtų perkopusios reikalaujamo 5 procentų rinkimų barjero, likusios rinkimus laimėjusios partijos tarpusavyje dalintųsi kur kas didesnį kiekį mandatų, ir šios dalybos būtų buvę palankiausios būtent Darbo partijai.

„Mes galvojome, kad galėsime dalintis apie 30 procentų į

PYONGYANG

JAV įmonės ir asmenys gaudavo iš Saddam Hussein vyriausybės specialius čekius, kurie leisdavo jiems pirkti Irako naftą pagal JT „naftos už maistą“ programą. JAV vyriausiojo ginklų inspektoriaus Irake pateiktoje ataskaitoje buvo nurodyti programos čekių gavėjai iš kitų valstybių, tačiau JAV gavėjai dėl konfidencialumo įstatymų nurodyti nebuvo, rašo JAV dienraštis „The New York Times“. JAV įmonių pavadinimai ir asmenų vardai buvo nurodyti ataskaitos kopijose, kurios buvo pateiktos Kongresui ir Baltiesiems rūmams. Anot dienraščio, kuris taip pat peržiūrėjo šias kopijas, ataskaitoje nurodyta, kad JAV bendrovės „Chevron“, „Mobil“, „Texaco“ ir „Bay Oil“, taip pat trims asmenims, įskaitant investuotoją Oscar S. Wyat, kartu buvo skirta 111 mln. barelių naftos.

ARTIMIEJI RYTAI

ABU DHABI

Irako kovotojų grupuotė pagrasino nužudyti įkaitu paimtą turką, jei JAV nepaleis visų irakiečių kalinių, o Turkijos piliečiai neišvyks iš Irako, pirmadienį pranešė televizija „Al Arabiya“. „Al Arabiya“ parodė grupuotės, pasivadinusios „Tawhid wa al Jihad“, atsiųstą vaizdo įrašą, kuriame matyti trys ginkluoti kovotojai, apsupę barzdą įkaitą, laikantį asmens tapatybės dokumentą. Tačiau šis vaizdo įrašas nepanašus į ankstesnius šios islamistų grupuotės atsiųstus įrašus. Kovotojai grobia žmones, siekdami sužlugdyti sausio mėnesį numatytus rinkimus. Manoma, kad nuo balandžio, kai Irake kilo grobimų banga, čia buvo nužudyta apie 30 įkaitais paimtų užsieniečių.

Seimą nepatenkančių partijų balsų, iš jų 10 procentų būtų tekę mums“, sakė V. Uspaskichas. V. Uspaskichas manymu, Darbo partijai buvo neparankus mažas rinkėjų aktyvumas.

Kita vertus, Darbo partijos vadovas pažymėjo, jog maždaug 50-tyje vienmandatėse apygardose Darbo partijos kandidatai išėjo į antrąjį rinkimų ratą.

Darbo partijos vadovas kol kas nenoriai kalba ir apie galimus susivienijimus po Seimo rinkimų, teigdamas, jog būtina sulaukti antrojo turo rezultatų.

Socialdemokratų ir socialliberalų vadovų kalbas apie tai, jog programa bus pagrindas formuojant susivienijimą, V. Uspaskichas vadino „rinkimų šou“.

„Konservatorių ir liberalcentristų vadovų svarstymus apie galimą bendrą kairiųjų ir dešiniųjų „antidarbiškę“ susivienijimą V. Uspaskichas vadino nerimtais.

„Tegul kuria. Sukurti galima tokią Vyriausybę ir susitarti galima, bet juk paskui dirbti reikės. Tokia Vyriausybė, sudaryta iš visiškai skirtingų ideologijų partijų, bus tiesiog nestabili. Nežinau, kam tai bus naudinga“, kalbėjo V. Uspaskichas.

Vienmandatėse apygardose kandidatavę G. Steponavičius, E. Masiulis ir R. Palaitis surinko atitinkamai 36.27 proc., 23.65 proc. ir 20.2 proc. balsų ir pateko į antrąjį rinkimų ratą. Tuo tarpu Kauno Centro apygardoje kandidatavę K. Rimšelis surinko 14.85 proc. balsų ir liko trečias.

Nesekmingai rinkimai susiklostė ir naujausio skandalo dalyviui — kyšininkavimu įtariamam liberalcentristui Virginijui Martišauskui.

Šilutės-Pagėgių apygardoje kandidatavęs V. Martišauskas tarp šešių kandidatų liko paskutinis.

Tautos fondo Garbės narei, daugelį metų buvusiai Tautos fondo valdybos narei

A + A

ALDONAI KATINIENEI

mirus, gilią užaujautą reiškiamo vyrui VITUI, motinai PETREI DUBAUSKIENEI, sūnams KESTUČIUI ir ROMUI, dukterims VILIJAI, AUDRONEI ir GAILEI su šeimomis, seserims VALENTINAI GRYBIENEI ir NIJOLEI ŠETIKIENEI, broliui ALGIUI, visai plačiai giminei ir draugams.

Tautos fondas

Buv. Amerikos Lietuvių Romos Katalikų vargonininkų sąjungos pirmininkui, ilgamečiam Šiaurės Amerikos Lietuvių Muzikos sąjungos išdininkui, „Muzikos Žinių“ administratoriui ir įvairių lietuviškų parapijų vargonininkui

A + A

ANTANUI P. GIEDRAIČIUI

mirus, jo žmonai solistei ALVINAI, dukroms ANITAI, KRISTINAI, MARIJAI, SIMONETAI ir PATRICIJAI bei sūnui ANTANUI KAROLIUI ir jų šeimoms, nuoširdžią užuojautą reiškia

Šiaurės Amerikos Lietuvių Muzikos sąjunga ir jos valdyba bei „Muzikos Žinių“ redaktoriai
Faustas Strolia, dr. Loreta Venslauskienė
Darius Polikaitis, Birutė Mockienė
Alma Preisaitienė, Kazys Skaisgiris ir Stasys Sližys

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

2004 m. spalio 11 d. sukako vieneri metai nuo

A + A

TEODOROS TAMULIENĖS ŽADEIKYTĖS

mirties.

Prašome visus draugus ir pažįstamus prisiminti ir pasimelsti už mirusios sielą.

Vyras Jonas Tamulis, duktė Rita su vaikais, brolis Juozas Žadeikis

PADĖKA

A + A

JUOZAS M. BALTRAMONAITIS

Mirė 2004 m. rugpjūčio 22 d. Palaidotas rugpjūčio 25 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

Dėkojame visiems, kurie suteikė Jam paskutinį patarnavimą ir palydėjo į Amžino poilsio vietą.

Nuoširdus ačiū kun. A. Paliokui už maldas koplyčioje ir gedulingas pamaldas Pal. Jurgio Matulaičio Misijos bažnyčioje bei palydėjimą į kapines.

Dėkojame visiems, kurie užrašė šv. Mišias bei aukoję „Saulutės“ ir L.P. Globos fondui a.a. Juozo atminimui.

Dėkojame karšto nešėjams ir laidotuvių direktoriui D. M. Petkui už malonų patarnavimą.

Visiems nuoširdus dėkui.

Nuliūdę žmona Danutė, sesuo Veronika, brolis Povilas

Pirmą kartą...

prenumeruojant DRAUGĄ (JAV) gaunate nuolaidą. Tik \$65 metams (\$35 — pusei metų). Atsiųskite savo vardą, pavardę, adresą ir telefono numerį kartu su mokesčiu (DRAUGAS, 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629).

vardas, pavardė

adresas

miestas, valstija, zip

telefono numeris

DRAUGAS, 2004 m. spalio 12 d., antradienis

7

Su dideliu liūdesiu pranešame, kad 2004 m. spalio 7 d. po ilgos ligos, Ingham Regional Medical Center, Lansing Michigan, mirė mūsų mylimas Vyras, Tėvelis, Senelis, Prosenelis, Uošvis

A + A

DR. VYTAUTAS MAJAUSKAS

Velionis gimė 1918 m. spalio 13 d. Kupiškėje. Į Ameriką atvyko 1949 m. Gyveno Detroit, Michigan

Ateitininkas, Medicinos daktaras, visuomenininkas, moksleivis (1941 m.) ir studentų Ateitininkų centro valdybos (1946 m.) pirmininkas, PLB valdybos vicepirmininkas 1968—1973, 1965 m. LB Detroito apylinkės valdybos pirmininkas, 1983—1985 m. JAV LB tarybos pirmininkas, 1985—1991 m. Daytono LB apylinkės steigėjas ir pirmininkas, Fronto Bičiulių narys, Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos narys. Ruošė įvairias paskaitas, pravedė daug suvažiavimų, susirinkimų, 28 metus vertėsi privačia praktika Detroito. 1984 m. persikėlė į Floridą.

Giliam nuliūdime liko: žmona Vanda Godelytė-Majauskienė, dukros Danguolė, Violeta ir Lidija; sūnūs Algimantas, Rikantas, Liutauras su šeimomis ir a.a. Cornelius šeime, 7 vaikaičiai, 5 provaikaičiai.

Gedulingos šv. Mišios už velionio vėlę bus laikomos Dievo Apvaizdos bažnyčioje, Southfield, Michigan, 2004 m. spalio 18 dieną, 11 val. ryto. Po Mišių viešas atsisveikinimas, po kurio a.a. Vytautas bus palydėtas į Holy Sepulchre Kolumberijų.

Šeima pageidauja, kad vietoj gėlių, aukos būtų skiriamos Dainavos Jaunimo stovyklai arba Fronto Bičiuliams.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Yolanda M. Zapparackienė.
Tel. 313-554-1275.

A + A

EVA ŠINKIŪTĖ-PANAVAS

Mirė 2004 m. spalio 11 d.

Nuliūdę liko: duktė Erika Sargautis su vyru Robert; anūikai Stephen Sargautis, Irena ir vyras Rytas Kleiza, Juozas Janickas, Arnoldas Janickas su žmona Teresa, Cyndi Janickas ir proanukai.

A.a. Eva buvo mama a.a. Kristinos Janickas.

Velionė pašarvota trečiadienį, spalio 13 d. Lack & Sons laidojimo namuose, 9236 S. Roberts Rd. (8000 W.), Hickory Hills, IL.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, spalio 14 d. Iš laidojimo namų velionė bus atlydėta į Lietuvių evangelikų liuteronų „Tėviškes“ parapiją Čikagoje, 6641 S. Troy, kurioje 10 val. ryto vyks pamaldos. Po pamaldų velionė bus palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Lack & Sons. Tel. 708-430-5700.

Su dideliu skausmu pranešame, kad 2004 m. spalio 7 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė mūsų mylimas Vyras, Tėvelis ir Senelis

A + A

Inž. JURGIS MATAS STATKEVIČIUS STATKUS

Gimė Lietuvoje. Čikagoje išgyveno 53 metus, paskutinius 2 metus — Boca Raton, FL.

Dideliame liūdesiu liko žmona Olga, duktė Diana su vyru Jeff, duktė Irena su vyru Mark, anūikai Tylor ir Matthew George; sesuo Marytė Steponaitienė Australijoje, dukterėčia Maria Traškaitė, pusėsėrė Elena Čizinauskienė su vyru Edvardu, pusėsėrė Nijolė Kaveckienė su šeima; mielas Jurgio draugas Algis Agūnas su žmona Dalia iš Jupiter FL; kiti giminės bei draugai Čikagoje ir Lietuvoje.

Laidotuvių apeigos privačios.

Liūdinti šeima

Mūsų mielam draugui

A + A

JURGIUI STATKUI

mirus, jo žmonai OLGAI, dukterims DIANAI ir IRENAI bei jų šeimoms, reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą.

Janina ir Vytautas Peseckai
Isolda ir Vytautas Šimkai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

ČIKAGOS LIETUVIŲ FUTBOLO klubas „Lituanica“ 54-asis sezonas bus pažymėtas tradiciniame pokylyje spalio 30 d., PLC Didžiojoje salėje, Lemonte. Užsakyti vietas būtina iš anksto tel. 708-532-7526, kviešti Ann Marie Juraitis.

LIETUVIŲ FONDO TRADICINIS pokylis „Rudens šventė“ šiemet įvyks lapkričio 6 d. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemonte. Oficialiosios dalies metu žymiam Lietuvos politikui, dabartiniam ES nariui, prof. Vytautui Landsbergiui bus įteikta dr. A. Razmos vardo visuomeninė premija. Vyks vakarienis ir šokiai. Vietas į šį neeilinį renginį užsakyti reikia iš anksto tel. 630-257-1616, kviešti LF administratore Laimą Petrolinienę.

ČIKAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ klubas gegužinė įvyks spalio 17 diena, sekmadienį, 12 v.p.p., Šaulių namuose, 2417 W. 43 St. Gros muzika vadovaujama A. Barniško. Bus skanaus maisto, veikla, baras ir loterija, kurioje galėsite išbandyti savo laimę. Kviečiame visus dalyvauti ir linksmai praleisti sekmadienio popietę.

SOLISTAS VYTAUTAS JUOZAPAITIS vėl atvyksta į Ameriką. Šiais metais kaip ir pernai Amerikos publika vėl turės progą išgirsti LR žinomą operos solistą, daugelio premijų laureatą Vytautą Juozapaitį. Spalio 18 d. jis koncertuos St. George, Utah, spalio 19 - 20 d. - Cerritos, CA, spalio 21 d. - Palm Desert. Džiugu, kad kitataučiai nelieka abejingi ir įvertina baritono Vytauto Juozapaitio gabumus. Vytautas Juozapaitis buvo pakviestas lapkričio mėnesį dalyvauti Mocarto festivalyje.

SPALIO 13 D. TĖVŲ PRANČISKONŲ koplyčioje Kennebunkport, Maine, bus laikomos šv. Mišios už visus mirusius Kęstutiečius. Visi maloniai prašomi prisiminti tą dieną savo mirusius brolius.

A. KEZIO FOTOGRAFIJŲ PARODOS „Millennium Park/Chicago“ atidarymas vyks spalio 15 d., 7-30 v.v. Čiurlionio galerijoje. Kviečiame visus dalyvauti.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 64-asis metinis suvažiavimas vyks lapkričio 6 dieną, šeštadienį, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL. Suvažiavimo metu bus apžvelgti atlikti darbai, vyks svarstymai ir bus patvirtinti ateities veiklos uždaviniai. Daugiau informacijos prašome teirautis ALT-o raštinėje telefonu 773-735-6677.

KVIEČIAME SPALIO 17 D., 12 v.p.p. į Pal. Jurgio Matulaučio misiją Lemonte, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje ruošiamas pabėgimo pietus. Ta patia proga susipažinsime su mūsų kapeliono kun. A. Palioko išleista knyga „Žodžiai“. Programą ruošia Dalia Zarskienė, muzika Antano Andriekaus, pietūs Aldonos Šoliūnienės. Status prašome užsakyti pas B. Kronienę, tel. 630-968-0184.

LIETUVOS DUKTERŲ ŠIEMET ruošiami pietūs-vakarienis vyks, spalio 24 d. 3 v.p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Bus mėninė programa, laimėjimai. Užsakyti vietas galima adresu: 2735 W. 71 St., arba tel. 773-925-3211 Name-

liuose, kuriuose budina nuo antradienio iki šeštadienio, 10 v.r. - 2 v.p.p. Visi maloniai kviečiami apsilankyti.

SPALIO 16 D., ŠEŠTADIENIS 7-9 v.v. Balzeko lietuvių kultūros muziejus kviečia į lietuvių dailininkės iš Argentinos Claudija Alicija Rolando Katinas parodą „Lotynų Amerikos kultūra“.

LAPKRIČIO 19-21 D. BALZEKO lietuvių kultūros muziejuje vyks programa „Karas po karo“, skirta partizaninės kovos pradžios Lietuvoje 60-mečiui paminėti. Lapkričio 19 d., penktadienį, 7 v.v. bus rodomas rež. V. Žalakevičiaus meninis filmas „Niekas nenorėjo mirti“ (90 min.) ir rež. E. Zubavičiaus dokumentinis filmas „Partizanai“ (60 min.). Lapkričio 20 d., šeštadienį, 5 v.v. vyks parodos „Karas po karo“ atidarymas, o 7 v.v. bus rodomas rež. J. Vaitkaus filmas „Vieni vieni“ (70 min.) ir rež. V.V. Landsbergio dokumentinis filmas „Baladė apie Daumantą“ (100 min.). Lapkričio 21 d., sekmadienį, 1 v.p.p. bus rodomas rež. A. Dausos ir rež. A. Grikevičiaus meninis filmas „Jausmai“ (90 min.) ir rež. J. Sabo-liaus dokumentinis filmas „Ket-virtasis prezidentas“ (63 min.).

JAUNŲJŲ ATLIKĖJŲ FESTIVALIS įvyks lapkričio 14 d., sekmadienį, 3 v.p.p. Jaunimo centre. Dalyvaus mokyklėlių mokiniai ir jaunieji svečiai iš Floridos, Detroito bei Kanados. Visi kviečiami dalyvauti ir pasidžiaugti mūsų talentais.

ROBERT DUDA IR GINGER HOUGHTON, Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ rytinio JAV pakraščio atstovai, atvyksta į Čikagą. Sekmadienį, spalio 24 d., 12-30 v.p.p. (po 11 v.r. Šv. Mišių) PLC „Bočių menėje“ jie skaitys pranešimą apie savo labdarinę veiklą Lietuvoje. „Saulutė“ nuoširdžiai kviečia visus dalyvauti, parodyti amerikiečiams, kad įvertiname jų prasmingas pastangas. Bus kavutė, įėjimas nemokamas.

JAV LB KULTŪROS VALDYBA praneša, kad šių metų Premijų šventė įvyks spalio 31 d., sekmadienį, 12:30 v.p.p. PLC Lemonte, LF salėje. Programoje: premijų teikimas, sveikinimai ir koncertas. Norintieji dalyvauti vaišėse po koncerto prašomi registruotis pas LB Kultūros tarybos narę Aušrelę Sakalaikę tel. 630-243-6302.

JAV LEMONTO APYLINKĖS LB valdyba praneša, kad lapkričio 14 dieną valdybos numatyti iškilmingi pietūs atšaukiami, nes tą dieną PLC ruošia madų parodą.

SKELBIMAI

FANTASTIKAI TO DAR NIEKAD NEBUVO! Tik 15,9 cento skambinant į Lietuvą, 4,9 cent JAV bet kada. Jokių papildomų mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Kreipkitės vakarais lietuviškai į DIAL NOW atstovą su 9 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. Naudodami DIAL NOW paslaugas, tuo patiu remiate išeivijos lietuvišką žiniasklaidą. DIAL NOW — patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

ČLM LANKĖSI ANIMATORIUS ILJA BEREZNICKAS

Rugėjo mėnesį Čikagos liuanistinėje mokykloje lankėsi animatorius ir knygų iliustratorius Ilja Bereznickas. Iliustratoriaus pristatymas įvyko Jaunimo centro kavinėje, jo pasakojimo pasiklausyti susirinko tiek mažiausieji, tiek ir didžiausieji mokyklos mokiniai. Direktorės pavaduotoja Laima Apanavičienė pristatė autorių bei jo kūrybą.

Ilja Bereznickas gimė Vilniuje, įgijo išsilavinimą Meno mokykloje. Vėliau baigė architektūros mokslus Kaune, tęsė studijas Maskvoje, Rusijoje. Čia studijavo animacinių filmukų kūrimo meną. Jis yra laimėjęs ne vieną prizą tarptautiniuose animacinių filmų festivaliuose. Jo žymiausi filmukai: „Hobgobinas“, „Bermudų trikampis“, „Gurinas ir lapės pasakojimas“, „Vaikai saugokitės“. Dabar Ilja gyvena New Yorke, arba jo paties teigimu, tarp New Yorko ir Lietuvos.

Ilja B. daug pasakojo kaip kuriami filmukai, kuriuose personažai juokiasi, pyksta, išdy-

kauja. Buvo įdomu sužinoti apie kadry sudėliojimą juostoje — tai yra ilgas ir kruopštus procesas. Pasirodo, kad vienai pozicijai reikia nupiešti dvidešimt keturis piešinius per sekundę, o šešių minučių filmukui reikia nupiešti vidutiniškai per keturis tūkstančius piešinių. Taigi filmukus kurti, tai reiškia būti ne tik dailininku, bet ir režisieriumi, prodiuseriu, scenaristu, ir teksto garsintoju.

Vėliau buvo pristatytas naujausias animacinis filmukas „Baubo aritmetika“. Čia baubas aiškino vaikams kaip nusi-rašinėti matematikos pamokose. Baubas gundė vaikus neklausyti tėvelių, kartojų savo pamėgtą posakį: „Jei draugausi su bauba, niekada nebus baugu“. Bet iš tikrųjų, tai pamokantis filmukas, aiškinantis vaikams su pasiūliausiu bauba daugiau nesusiūti ir stengtis atskirti, kas yra daroma teisingai, o kas ne. Vaikams patiko satyrinis, blogus baugos bruozus pajuokiantis filmukas. Nors Ilja prisipažįsta, kad „baubiukus“ juk visi turime,

tiek vaikai, tiek ir suaugę.

Be animacinių filmukų Ilja Bereznickas iliustravo daug vaikiškų knygelių: Vytauto Miševičiaus „Karaliūnas Gargaliūnas“, Jūrų princas Do Finas“, „Angliškai-lietuviški anekdotai“, „Linksmazodžiai išdykauja“, „Dovanėlė“, vadovėlių „Gamta ir žmogus“.

Pristatymo pabaigoje tradiciškai pakalbina mokyklos svečius. Gerai žinomas animatorius pasidalino išpuoliais: „Čikagos liuanistinėje mokykloje pasijaučiau kaip Vilniuje, visi čia kalbasi lietuviškai, laikosi lietuvių kultūros tradicijų. Ypač jaučiasi lietuviškos dvasios atmosfera. New Yorke nėra tokio centro, bent jau aš nieko panašaus negirdėjau apie liuanistines mokyklas. Mano manymu, gyvenant Amerikoje visada yra dvi pusės: gera ir bloga. Gera pusė — mokykla gali būti kaip tarpininkas atvykusiems, t.y. budamas lietuvių bendruomenėje, greičiau adap-tuojasi, daugiau sužina, pradeda dirbti... Bloga pusė — gali taip ir likti siaurame, mažame

Nuotraukoje scena iš vieno populiariausių Iljos Bereznicko pieštų animacinių filmukų „The Hobgoblin“ (1987).

žmonių rate, tada bus sunku adaptuotis, suprasti kitos šalies mentalitetą, kultūros tradicijas. Svarbiausia, kad Čikagos liuanistinė mokykla gyvuotų dar ilgai, ilgai“.

Čikagos liuanistinės mokyklos mokiniams, mokytojams labai patiko nuotaikingas ani-

macinio filmuko pristatymas. Tegu kūrybinis įkvėpimo kelias lydi autorių ir atveda vėl čia į liuanistinę mokyklą su jo naujais filmukais ir naujomis iliustruotomis knygelėmis.

Indrė Bartašiūnienė
ČLM atstovė spaudai

„SEKLYČIOJE“ — J. POLIKAIČIO PRANEŠIMAS APIE IŠVYKĄ Į LIETUVĄ

Socialinių reikalų taryba glėbijo daug organizacijų: „Vaikų viltis“, „Našlaičių globa“, Partizanų rėmimo fondas, A. Adamkienės ir G. Landsbergienės Kaimo vaikų rėmimo fondai. Visos šios įstaigos yra prižiūrimos Socialinių reikalų tarybos pirmininko Juozo Polikaitis.

„Budamas Lietuvoje aplankau visas įstaigas, kurios gauna paramą iš Socialinių reikalų tarybos glėbijo organizacijų. Parama yra skirstoma teisingai ir tik tiems, kuriems yra labiausiai reikalinga. Atsi-radusius nesklaidumus išsiaiškinome vietoje ir jie iškyla tik dėl neturėjimo pakankamai žinių. Yra daug prašančių, bet dėl išteklų stokos visų patenkinti neįmanoma.“

Teko dalyvauti Pasaulio lietuvių bendruomenių suvažiavime, kuris vyko Birštone. Suvažiavimą sveikino miesto burmistras Zinkevičius, pasi-džiaugė gausiu lankytojų būriu, nes dalyvavo lietuvių bendruomenės atstovai net iš 34 kraštų. Dauguma atstovų buvo jauni ir jie pabrėžė, kad lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbiausias lietuviškumo bruožas. Ne visur veikia liuanistinės mokyklos, nes trūksta mokyklų ir atsidavusių mokytojų. Ne visoms bendruomenėms užtenka pinigų. Taip pat ne visos valstybės toleruoja veikiantis lietuvių mokyklas. Šitomis proble-

momis turėtų pasirūpinti Lietuvos Respublikos švietimo ministerija. Sunkiausia yra lietuviams, išblaškytiems po Sibiro plotus. Tėvams negalint grįžti dėl mišrių vedybų ir turimo darbo, kai kurie tėvai lietuviškai nekalbantys vaikus atsiunčia į Vilnių, kur veikia specialios mokyklos ir vaikai per kelis mėnesius išmoka kalbėti lietuviškai ir kai kurie į universitetus, o baigę pasilieka gyventi Lietuvoje. Tai džiugus reiškinys, nes daug vietinio jaunimo išvyksta iš Lietuvos. Lietuvos Vyriausybė yra įsteigusi ministeriją išeivijos ir mažumų pagalbai. Ji remia turimas liuanistines mokyklas. Parama taip pat ateina iš Lietuvių ir Tautos fondų, bet jos neužtenka. Vaikų tėvai neturi užtenkamai lėšų vaikų moksliui ir mokyklų plėtojimui, todėl sunku išlaikyti lietuvių bendruomenės išeivijos.

Kaip minėjau, dalyvavau Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovų suvažiavime Birštone. Į šį suvažiavimą atvyko ir Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir ragino jaunimą daugiau domėtis bendruomenine veikla ir imtis patiems organizacinio darbo, įkuriant ir išlaikant

lietuvių mokyklas. Teko pabendrauti su Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininku Gabrieliumi Žemkalniu, kuris turi raštinę Vilniuje. Jis savo pranešime kėlė glaudesnio bendradarbiavimo klausimą, sprendžiant mokyklų steigimą ir jų išlaikymą išeivijos bendruomenėse, nes išvykę iš Lietuvos tik pradeda kurtis ir neturi lėšų lietuvių bendruomenėse. Berčiūnuose yra pastatyta nauja bažnyčia, vietoj komunistų susprogdintos, o į varpinę buvo atvežti varpai iš nugriautos Šv. Jurgio parapijos bažnyčios Bridgeporte — Amerikoje. Varpai atkeliavo tik Marijos ir Antano Rudžių deka. Šiuo metu bažnyčia aptarnauja vietos gyventojus.

Po pašnekesio, dalyviai pateikė daug klausimų. Dauguma buvo apie gyvenimą Lietuvoje. Apskritai, gyvenimas Lietuvoje gerėja, bet vis tiek daug jaunimo išvyksta dirbti į užsienį. Lietuvos gyventojai dar nėra atsikratę sovietinio galvojimo. Juozas Polikaitis sako, kad Lietuvoje „atgimsta“ pagonybė — senovės lietuvių tikėjimai. Kad pakiltų kaimų ir mažų miestelių pragyvenimo lygis, dar reikės daug pasidaryti Seimui ir savivaldybėms.

Antanas Pauzuolis

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

mi auką, tariame aciu!

Elena Miknias iš Thompson, CT, su prenumeratos mokesčiu atsiuntė 40 dol. auką. Aciu!

Malvina Kliveckienė, gyv. Woodhaven, NY, grąžina laimingųjų „Draugo“ bilietėlių šakneles, pridėjo dar 90 dol. auką. Jos dosnumą tikrai vertiname ir dėkojame.

Marija Vilutienė iš St. Petersburg, FL, su grąžinamomis „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šaknelėmis atsiuntė dar 90 dol. auką. Labai aciu!

Ruta Mulokas, Ventura, CA, ne tik laiku grąžino „Draugo“ laimėjimo bilietėlių šakneles, bet pridėjo 100 dol. auką. Džiaugiamės jos dosnumu ir dėkojame.

Vytautas Jarmolavičius iš Blue Island, IL, jau grąžino „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šakneles ir pridėjo 100 dol. auką. Už mūsų ištikimosios skaitytojos dažną dosnumą labai dėkojame.

Irena Kriaučiūnienė, gyv. Burr Ridge, IL, jau grąžino „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šakneles ir kartu atsiuntė 100 dol. auką. Už mūsų ištikimosios skaitytojos dažną dosnumą labai dėkojame.

Jonas Balbatas iš Cleveland, OH, su grąžinamomis „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šaknelėmis atsiuntė dosnią 100 dol. auką. Esame nuoširdžiai dėkingi.

Šie mūsų skaitytojai jau grąžino „Draugo“ laimėjimų bilietėlių šakneles ir kiekvienas pridėjo dar po 40 dolerių auką. Už nuoširdumą ir parodytą dosnumą mūsų dienraščiu tariame širdingą aciu. Tuo patiu primename, kad laimingieji bilietėliai buvo ištraukti spalio 10 d., „Draugo“ suaktyvinio pokylio metu.

Petras Jadviršis, Chicago, IL;

E. S. Klimienė, Barrington, IL;

Tomas Marchertas, Chicago, IL;

Nijolė R. Zdanys, LaGrange, IL;

Laimutė O. Šmulkštys, Melrose Park, IL;

Irena Kudirka, Mason City, IL;

J. Briedis, Chicago, IL;

Irena Dirda, Oak Lawn, IL;

Daiva Markelis, Berwyn, IL;

K. A. Jucas, M.D., S.C., Chicago, IL;

Dr. A. Janatienė, Yonkers, NY;

Jūra Šukis, Flushing, NY;

Leonas Maskaliūnas, Palos Heights, IL;

Algimantas Kubilius, Chicago, IL;

A. Raulinaitis, Glendale, CA;

Anthony Daukantas, Santa Monica, CA;

Rita Vencloviene, Deerfield, IL;

A. J. Jankūnas, Oak Forest, IL;

Alberta G. Astras, Grand Rapids, MI;

John R. Dainauskas, Woodridge, IL;

Kazys Paškonis, Eastlake, OH;

Regina Arnauskas, Omaha, NE.

DRAUGO DĖMESIO! Naujasis atvykimas, laukite darbo ar laisvo, tačiau šiek tiek laisvalaikio! Draugo laimėjimų bilietėlių šakneles ir kiekvienas pridėjo dar po 40 dolerių auką. Už nuoširdumą ir parodytą dosnumą mūsų dienraščiu tariame širdingą aciu. Tuo patiu primename, kad laimingieji bilietėliai buvo ištraukti spalio 10 d., „Draugo“ suaktyvinio pokylio metu.